

MAGYAR POSTA

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M.KIR.POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG
MEGBIZÁSÁBÓL A M.KIR.POSTA JOGÁSZ-ÉS MÉRNÖKTISZTVISELŐI
ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK SZERKESZTŐBIZOTTSÁGA

FŐSZERKESZTŐ: DR FORSTER KÁROLY M.KIR.POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ

ALKSZERKESZTŐ

Dr. PÁZMÁNY ÖDÖN

M. KIR. POSTAIGAZGATÓ

RÁKOSI GYÖRGY

M. KIR. POSTAMŰSZAKI TANÁCSOS

Hozzászólás

a postamesteri hivatalok elhelyezésének és célszerű elrendezésének kérdéséhez.

Irta: Dr. HORVÁTH LAJOS m. kir. postatanácsos.

A postahivatalok forgalma zavartalan lebonyolításának tárgyi vonatkozásban egyik legfontosabb feltétele, hogy a szolgálat ellátására elegendő padlóterület álljon rendelkezésre, illetőleg a rendelkezésre álló padlóterületen a munkaeszközök és hivatali berendezési tárgyak elrendezése célszerű legyen.

E kérdés helyes megoldása azonban a postamesteri bérletekben elhelyezett postahivataloknál sok esetben nem kielégítő, mert a postahivatalok részére szükséges padlóterület nem áll rendelkezésre, a hivatali berendezési tárgyak elrendezése pedig a kezelési szolgálat jó és gyors ellátása érdekében megkívánt racionális szempontokat nem elégítik ki.

A sok esetben előforduló hiányosságokat annak lehet betudni, hogy a postamesterek a hivatalok elhelyezésére és célszerű elrendezésére nézve a postai hatóságok által követett irányelveket nem ismerik és a hivatali helyiségeket egyéni elgondolásaik szerint választják ki, illetőleg rendezik be.

Ezért igen fontos a postamesteri hivatalok elhelyezése és célszerű elrendezése tekintetében követett irányelvek összefoglalása.

Ebben a tekintetben értékes hézagpótló munka a Magyar Posta folyó évi szeptember havi számában megjelent „Távbeszélővel egyesített postamesteri hivatalok elhelyezése” című tanulmány. Ez hasznos útbaigazítást ad az érdekeltektől postamestereknek, valamint mindazoknak, akik ezzel a kérdéssel foglalkoznak. Minthogy azonban a szóbanforgó tanulmány műszaki vonatkozásain kívül postakezelési szempontokat is érint, szükségesnek tartom, hogy a tanulmány postakezelést érintő részéhez hozzászóljak, illetőleg azt néhány fontosabb irányelvvel még kiegészítsem.

*

A postahivatalok célszerű elrendezését ábrázoló 1/b, 2/a, 3 és 4 számú

tervezetekre nézve postakezelési szempontból az alábbi észrevételek merülnek fel:

Az 1/b és a 2/a ábra tervein

a) a felvételi helyiségbe nincs közvetlen utcai bejárat,
b) a csomagokat a felvételi helyiségben kell tárolni, mivel nincsen külön csomagraktár, és

c) a javasolt kivitelű korlát a felvételi helyiségnek a közönség terétől való elválasztására nem alkalmas.

A 2/a terven ezenkívül a csomagmérleg elhelyezésére, — mivel nem közvetlenül a korlát mellett van, — nem megfelelő.

A 3. sz. ábra tervén

a) a szóbanforgó helyiség I. osztályú postahivatal elhelyezésére — kis padlóterülete miatt — csak szükségből alkalmas,

b) az 1/b és 2/a ábra kapcsán tett fenti észrevételek közül az a, b, c pont alattiak itt is fennállnak,

c) a harmadik tiszti munkaerőnek nincsen a közönséggel is érintkező munkahelye, holott erre az adott forgalom mellett szükség van, mivel a távíró és távbeszélőforgalom, valamint az egyéb postai teendők (rovatolás-, leadás) ellátása egy tiszti munkaerőt teljes egészében még nem köt le, végül

d) a kézbesítők (külsőterületi kézbesítő) részére munkahely csak zsúfoltság mellett biztosítható.

A 4. sz. ábra tervén

a) a fiókbérlők szekrényeinek célszerű elhelyezése nem oldható meg,

b) a csomagraktár céljára padlóterület nincs biztosítva, és

c) a távíró- és távbeszélő részére az adott forgalom mellett már külön helyiség biztosítása kívánatos.

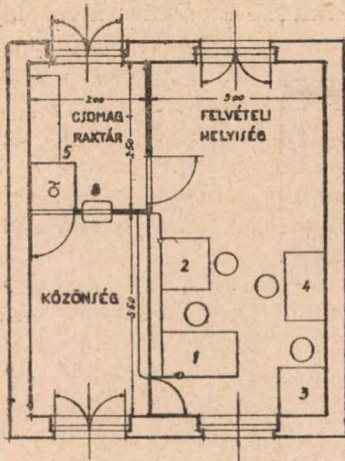
*

A fentiek szerint tehát az 1/b, 2/a, 3 és 4 számú ábrákon feltüntetett helyiségek elrendezése a postakezelési szempontokat teljes mértékben nem elégíti ki.

Észrevételeim közelebbi megvilágítására az alábbi postakezelési irányelvek ismertetését tartom szükségesnek:

1. A közvetlen utcai bejárat biztosítása esetén elkerülhető, hogy a közönség a hivatal udvarába bejusson, ami biztonsági szempontból nem kívánatos. A közvetlen utcai bejárat azonkívül a közönség kényelmét is szolgálja, mert a közönség könnyebben jut be a hivatali helyiségbe. Ezért — amennyiben az adott viszonyok megengedik — a hivatalba vezető bejárat ajtó lehetőleg közvetlenül az utcára nyíljék.

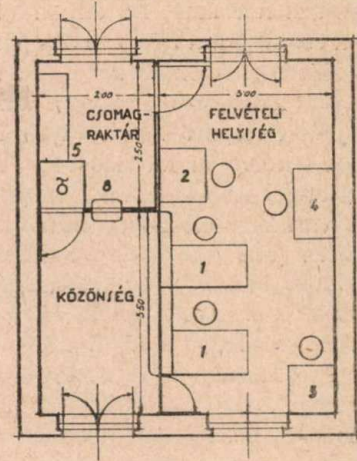
2. Külön csomagraktár létesítése minden hivatalnál feltétlenül szükséges. Az a megoldási mód, hogy egyes, különösen kisebb postahivatalok a csomagokat a felvételi helyiségben tárolják, nem helyes, mert a hivatalok sokszor olyan tartalmú csomagokat is kezelnek, amelyek kellemetlen szagot, bűzt stb. árasztanak (romló tartalmú csomagok). Ezeknek a fűtött felvételi helyiségben való elhelyezése nemcsak kellemetlen szaguk, hanem a csomagok tartalmának megóvása érdekében sem kívánatos. Vonatkozik ez különösen a IV. és III. osztályú hivatalok felvételi helyiségeire, mert ezek egyben lakó-

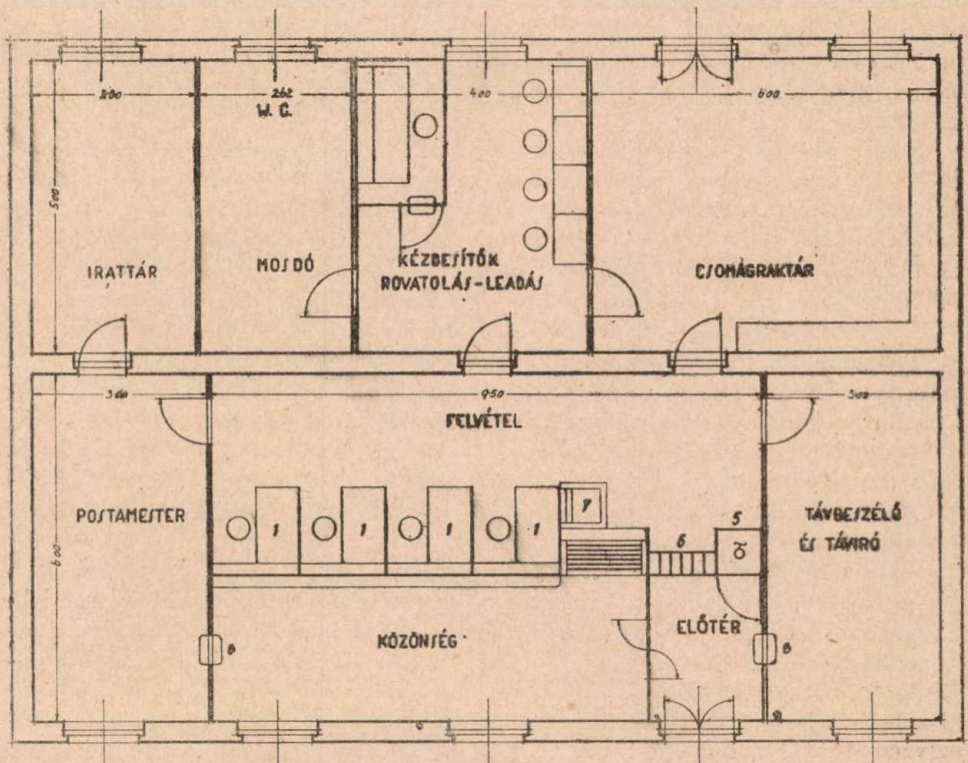
1. TERV.

JELMAGYARAZAT

- 1. FELVÉTELI MUNKAHELY
- 2. TÁVBEJÉLŐ KAPCSOLÓ
- 3. TÁVIRÓ ASZTAL
- 4. BEJIZTÓ ASZTAL
- 5. TÁVBEJÉLŐ FÜLKÉ
- 6. FIÓKBÉRLŐK
- 7. CSOMAGMÉRLEK
- 8. MIZDOLGÁLÓ ABLAK

2. TERV.

3. TERV.

szobák is lehetnek. Az elmondottakra való tekintettel kívánatos a csomagokat a csomagraktárban mérlegelni, miáltal a kezelő a csomagoknak a raktárba való egyenkenti behordása alól mentesül. A csomagraktárt ugyanis lehetőleg úgy kell elhelyezni, hogy a közönség részére fenntartott hellyel nagyobb méretű kiszolgáló ablak útján közvetlen összeköttetésben legyen és egyik ajtaja a felvételi helyiségbe, a másik pedig a csomagoknak a raktárba való be, illetőleg kihordásának megkönnyítése, valamint a biztonság és a felvételekre várakozó közönség háborgatásának mellőzése érdekében közvetlenül az udvarra (tornácra) és ne a közönség terére nyílják.

Megjegyzem, hogy csomagraktár céljára a IV. és III. o. hivataloknál 4 m², a II. o. hivataloknál pedig 4—6 m² padlóterület elegendő, különösen abban az esetben, ha a fal mellé megfelelő számú polccal ellátott csomagállványt állítanak, mert abban az esetben a rakodófelület lényegesen megnagyobbodik. Az I. o. hivatalok csomagraktárának padlóterülete a tárolandó csomagok (érkezett és indított) számához képest különböző (8—30 m²) lehet. (Pl. 50 drb. napi átlagos csomagforgalom esetén 20 m² padlóterület elegendő.)

3) A felvételi helyiségnek a közönség terétől való elválasztására a javasolt kivitelű korlát alkalmazását nem tartom megfelelőnek. Azoknál a hivataloknál ugyanis, amelyeknél a távbeszélő a felvételi helyiségben van elhelyezve, a távbeszélőn történő táviratközvetítésről, valamint egyéb hivatalos beszélgetések tartalmáról ily korlát alkalmazása esetén a közönség is tudomást szerezhet. Ennélfogva ezeknél a hivataloknál kívánatos a felvételi helyiséget a közönség terétől mennyezetig érő fallal (üvegfallal) elválasztani, ami a hivatali titok megóvását megnyugtató mértékben biztosítja, s egyben a postamesteri fűtési költségeit is mérsékeli, mert az elválasztás a fűtendő légtér csökkenti.

4) Külön kézbesítői szoba létesítéséről csak abban az esetben kell gondoskodni, ha a kézbesítői szolgálatot több kézbesítő látja el és a kézbesítők munkájukat a felvételi helyiségben a fennálló zsúfoltság miatt, zavartalanul nem tudják ellátni. Ha a rovatoló-leadó és levélirányító munkakört teljes értékű munkaként külön tisztli munkaerő látja el, a munkahely is — a kézbesítőkkel fennálló szoros kapcsolata miatt — ebben a helyiségben helyezhető el.

5) A táviró és távbeszélő elhelyezésére külön helyiséget csak abban az esetben kívánatos biztosítani, ha a táviró és távbeszélő kezelést külön tisztli munkaerő látja el. A távbeszélőhelyiség elhelyezését oly módon kell megoldani, hogy lehetőleg az előtérrel kiszolgáló ablak útján kapcsolatba hozassék. Ilyen megoldás mellett korlátozott forgalom esetén (pl. déli szünet, 18 óra után) a felvételi szolgálatot a távbeszélő kezelő láthatja el, s ezáltal a felvételi helyiség a jelzett időben lezárható, aminek biztonsági szempontból van jelentősége.

Külön távbeszélőhelyiség létesítése esetén külön előtérre is szükség van (egyéb esetben csak akkor, ha erre a célra megfelelő padlóterület áll rendelkezésre és a szélfogót, kettős ajtót, előtérrel lehet felcserélni). Az előtérben helyezendő el a nyilvános távbeszélőfülke és a fiókbérlők szekrénye is. A közönség tehát korlátozott forgalom, illetőleg a felvételi helyiség lezárása esetén is kiszolgálást kaphat és a nyilvános távbeszélőállomást is igénybe veheti. Megjegyzem továbbá, hogy a távbeszélőnek külön helyiségben való elhelyezése esetén a felvételi helyiséget közönség terétől mennyezetig érő fallal (kor-

lással) elválasztani nem szükséges, mert a felvételi helyiség ebben az esetben már bankszerűen kiképezhető. Bankszerű korlát alkalmazása esetén legtöbb esetben legegyszerűbb, ha azt az utca vonalával párhuzamosan helyezük el, ezáltal minden munkahely megvilágítása egyforma lesz, szemben azzal a megoldással, amikor a korlát az utca vonalára merőlegesen áll. Ebben az esetben ugyanis a leghátsó munkahelyek az ablaktól való nagyobb távolságuk miatt kevesebb fényt kapnak, mint az ablakhoz közelebb elhelyezett munkahelyek, az itt dolgozók tehát hátrányosabb helyzetben vannak. Ebben a tekintetben utalok az újonnan épített vagy átalakított postahivatalaink felvételi helyiségeinek elhelyezésére, amelyeknél bankszerű korlát létesítése esetén külön kétoldali, vagy felső világítás nincs meg, mert az ablakon bejövő fény az ablaktól mintegy 3—3,5 m-re levő munkahelyek megvilágítására elegendő, annál is inkább, mivel a felvett munkahelyek dobogóval emelve vannak.

6) A postamester részére külön helyiség létesítése csak akkor szükséges, ha olyan nagyobb forgalmú hivatalról van szó, ahol a kezelést kizárólag a beosztott személyzet végzi és a postamester teljes értékű munkaként csak a személyhez kötött teendőket (főpénztári kezelést, ellenőrzést, ügyirat-intézést stb.) látja el. Közelebbi meghatározással, ez az eset akkor állhat elő, ha a hivatalnál a postamesteren kívül legalább 5 tiszti munkaerő teljesít szolgálatot (kb. 250.000 m. e.).

7) A postamesteri hivatalok elhelyezése és elrendezése tekintetében követendő főbb irányelvek közül utóljára hagytam talán a legfontosabbat, a hivatali helyiség-(ek) céljára szükséges padlóterület nagyságát. A szükséges padlóterület nagyságára nézve tételes intézkedést tartalmaz a P. R. T. 1941. évi 5. számában megjelent 211.852/1940. sz. rendelet (a postamesteri hivatalok dologi kiadásainak szabályozása), mely m²-ekben feltünteti azt a padlóterületet, amely után a postamester dologi kiadásait kapja. A hivatali helyiség padlóterületének tehát a rendeletben megállapított padlóterület legalább el kell érnie, mert ez az a legkisebb méretű padlóterület, amelyen a szolgálat zsfóltóság nélkül zavartalanul ellátható. A rendeletben feltüntetett padlóterületbe véleményem szerint a csomagraktár nem számítható be, mivel e helyiséggel kapcsolatban fűtési költség nincs, a világítási költsége pedig csekély.

Az elmondottak alapján a IV., III. és a gyenge forgalmú II. o. postahivatalok egy helyiségben (pl. 5 x 6 m = 30 m²) egységes típus szerint célszerűen elrendezhetők, míg a 3, illetőleg több munkahelyes hivatalok elrendezési terve már esetenkénti külön elbírálást igényel a szerint, hogy a forgalom külön távbeszélőhelyiség, kézbesítői vagy postamesteri szoba létesítését szükségessé teszi-e.

Egy 1 és 2, valamint egy 4 felvételi munkahelyes hivatalnak az ismertetett szempontok figyelembevételével készült célszerű elrendezési tervét az 1—3 sz. terven tüntettem fel.

Megjegyzem, hogy a kincstári épületekben vagy bérletekben levő postahivatalok elhelyezése is a fenti irányelvek szerint történik. Mivel azonban a kincstári épületekben vagy bérletekben levő postahivatalok elhelyezése évtizedekre szól, a területszükség és a célszerű elrendezés megállapítása annak figyelembevétele mellett történik, hogy nagyobb forgalomemelkedés esetén átalakítás, vagy bővítés nélkül is a szolgálat zavartalanul ellátható legyen.

E célból a felvételi helyiségben tartalékmunkahely létesül, illetőleg az egyéb hivatali helyiségek mérete is a jelenlegi forgalom által megkívánt méretnél nagyobb.

Végül megemlítem, hogy a postahivatali munkahelyek azonos elvek szerinti elrendezésének, valamint a szabványos berendezési tárgyak és munkaeszközök alkalmazásának kérdésével a f. évi február hó 3-án kelt 203.000/1943. IV. 4. sz. rendelettel szervezett postaüzemi szabványmegállapító bizottság foglalkozik. A bizottság feladata kiterjed a munkahely-elrendezési mintatervek készítésére, valamint a postai berendezési tárgyak és munkaeszközök szabványosítására. Ezt a tevékenységét a gyakorlati tapasztalatok felhasználásával a postaigazgatóságok álláspontjának meghallgatása mellett végzi. A jóváhagyott munkahelyelrendezési mintaterveket a hivatalok alaprajzi elrendezésénél és az egyes munkahelyek egymással való kapcsolatának megállapításánál követendő irányelvül kell majd tekinteni, illetőleg a hivatalok belső üzemi berendezését és felszerelését csak a szabvány szerint szabad elkészíttetni. A bizottság az említett tevékenységével a postai szolgálat keretében az egységes és gazdaságos munkarendet valósítja meg, amely alapja a postaszolgálat kifogástalan ellátásának.

*

Unterbringung und Anordnung der Postmeisterämter. Dr. Lajos Horváth, Postrat.

Der Verfasser bespricht die in der Nummer 9 d. J. unserer Zeitschrift aufgeworfene Frage vom Standpunkt des Postbehaltungsdienstes aus. Er gibt Anweisungen zu einer befriedigenden Lösung der folgenden Probleme: Sicherung des Gasseneinganges, Einrichtung des Paketlagers, Abtrennung des Warteraumes vom Annahmeraum, Schaffung eines abgeordneten Zustellerzimmers, Anordnung des Telegraphendienstes und Fernsprechdienstes in separaten Räumen, Büro des Postmeisters und Grösse der nötigen Bodenfläche. Er erwähnt schliesslich die Tätigkeit des Normalisationsausschusses und dessen Aufgaben auf dem Gebiet der einheitlichen und wirtschaftlichen Organisation des Postdienstes.

*

Le placement et l'aménagement des bureaux gérés par les maîtres de poste. M. le Dr. Lajos Horváth, Conseiller de poste.

L'auteur traite de la question soulevée dans le numéro 9 a. c. de notre journal du point de vue du service de manipulation postale. Il fait connaître ses propositions pour la solution pratique des problèmes suivants: assurance de l'entrée de rue, installation de l'entrepôt des colis, séparation de la salle d'attente de la salle de réception, création d'une chambre séparée pour les facteurs-distributeurs, aménagement des services télégraphique et téléphonique dans les locaux séparés, bureau du maître de poste et étendue de la superficie de plancher. Il fait mention enfin de l'activité de la commission de normalisation et ses devoirs dans le domaine de l'organisation uniforme et économique du service postal.

MŰSZAKI KÖZLEMÉNYEK

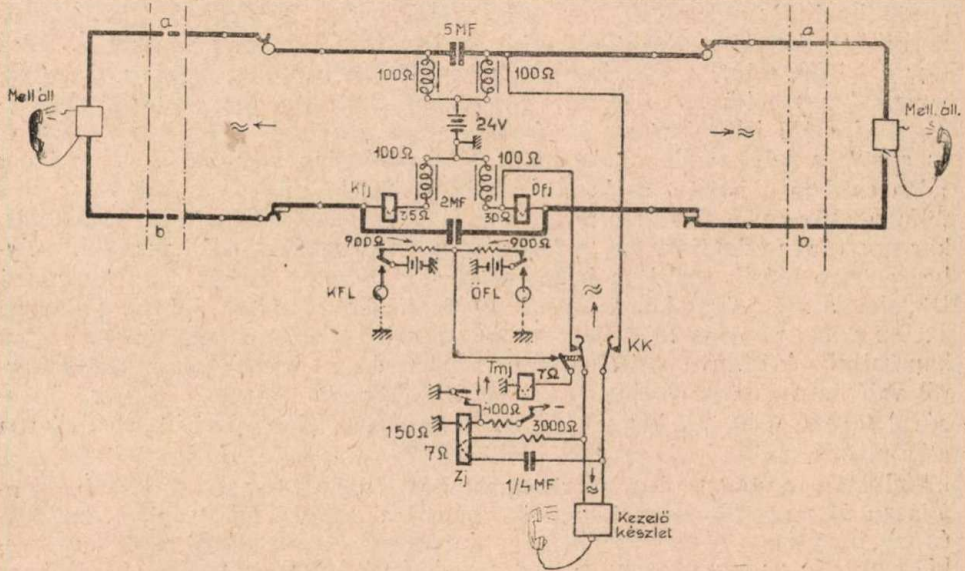
Technische Mitteilungen. — Articles techniques.

Korszerű, több munkahelyes manuális alközpont.

Irta: PAAL JÓZSEF m. kir. postafőmérnök.

(Befejező közlemény.)

A beszélgetéshez igénybevett zsinóráramkör útján való kihallgatás szintén megakadályozható lenne oly módon, hogy a kezelő a kapcsolás teljes felépítése után egyáltalában nem tud belépni az összeköttetésbe. Ez a megoldás azonban kezelési okok miatt nem előnyös, mert előfordul, hogy a kapcsolást létesítő kezelőnek beszélgetés alatt fontos és sürgős bejelentések céljából, pl. helyközi kapcsolás felajánlása, vagy a kívülről érkező hívások egyik mellékállomásra a másik mellékállomásra történő átkapcsolása miatt a folyamatban lévő beszélgetésbe be kell kapcsolódnia. A kezelő tehát a beszélgetéshez igénybevett zsinóráramkör figyelőkulcsát lenyomva a beszélgetésbe harmadiknak bekapcsolódhat ugyan, de ezt a bekapcsolódást zúgó hang kíséri,

11. ábra. A kezelő beszélgetés alatt belép az összeköttetésbe.

amit a beszélő felek hallanak és így figyelmeztetést kapnak a kezelő belépéséről. Az áramköri viszonyokat a 11. ábra szemlélteti. Az ábrából kitűnik, hogy a KK kulcs lenyomott helyzete mellett, ennek baloldali munkaérintkezőjén, valamint a Kfj és Öfj jelfogók beszéd alatti meghúzott állapota folytán párhuzamosan kapcsolódott két 900 ohmos ellenálláson keresztül a Tmj titkosságot működtető jelfogó meghúz. A Tmj pedig kapcsolja a Zj zúgó-jelfogót, mely meghúzásakor működő tekercsét rövidrezárja. A rövidrezárás

következtében a jelfogó elenged, majd erre újból meghúz és ez a játék gyors ütemben ismétlődik. Ezalatt a tekerésen az áramerősség periodikusan ingadozik a zérus és egy maximális érték között. Az ilyen módon keletkező áramlökések hatására a Zj 3 ohmos tekerésében középfrekvenciájú váltakozó áram keletkezik, mely a beszélő felek hallgatójába kerülve, a zúgó hangot idézi elő.

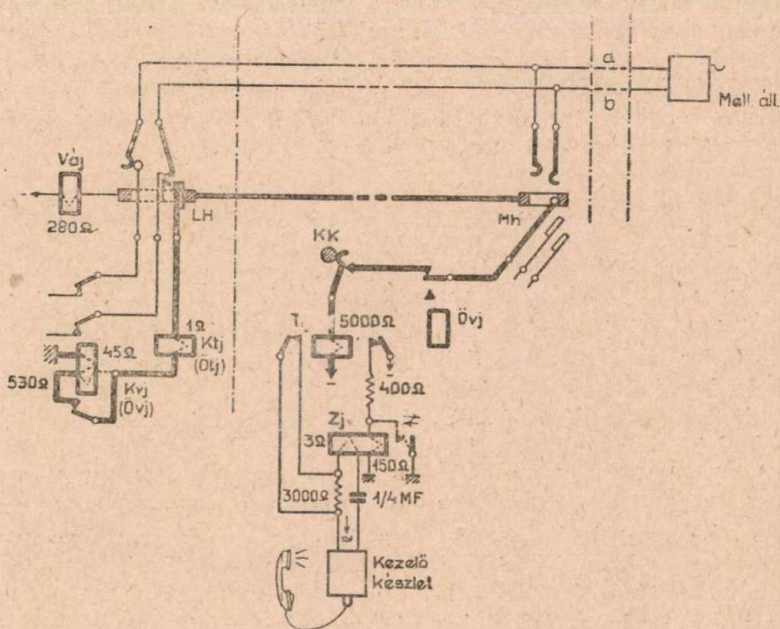
Az automatikus főközpontok területén is használandó alközpontoknál követelmény, hogy a fővonalai kapcsolatnál az alközpont telepe a zsinór-áramkörrel lekapcsolódjék. Ezt a követelményt nem multiplikációs, vagy multiplikációs, de nem titkos alközpontoknál úgy elégítik ki, hogy a fővonalai és a mellékvonalai alközponti szerelvényeknél a kapcsoló hüvelytestekre különböző értelmű feszültségeket — pl. a fővonalnál negatívot, a mellékvonalnál pozitívot — kapcsolnak. Ha azután a kapcsolásnál a zsinór-áramkör egyik kapcsolódugasa a negatív feszültségre kapcsolt kapcsolóhüvelybe, a másik a pozitív feszültséggel ellátott kapcsolóhüvelybe kerül, a telep leválasztó jelfogó működik és ez lekapcsolja a zsinór-áramkörrel a helyi telepet, miáltal a zsinór-áramkör repülővé és így az automata központba való letárcsázáshoz alkalmassá válik. A fentebb jelzett titkos kivitelben készült alközpontoknál az előbbi feladat megoldása nem ilyen egyszerű, mert a zsinór-áramkör repülővé tételének követelményét a titkossággal együtt kell kielégíteni. Előre kell bocsátanom, hogy a hívásra az általam ismertetett alközpontnál mindig ugyanazon kapcsolódugasszal, a kérdő dugasszal kell jelentkezni és a kezelő a hívott állomást az összekötődugasszal kapcsolja. Tehát úgy a kérdő, mint az összekötődugasz egyszer a fővonalai, máskor a mellékvonalai kapcsolóhüvelybe kerül. Titkosságot biztosító, már említett foglaltságot vizsgáló jelfogó pedig a zsinór-áramkör u. n. „c” ágába van kapcsolva és ennek a jelfogónak a tekerésére a telepek egy meghatározott sarka, a jelen esetben a pozitív sarka kapcsolódik. Tehát abból a célból, hogy ez a jelfogó akár fővonalai, akár mellékvonalai kapcsolóhüvelybe való dugaszolásakor egyaránt működjék, úgy a fővonalai, mint a mellékvonalai kapcsolóhüvelyhez a telep másik sarkát a jelen esetben a negatív sarkát kell kapcsolni. Itt tehát a zsinór-áramkör repülővé tétele céljából már nem lehet alkalmazni azt az egyszerű megoldást, hogy a fővonalai hüvelyhez a telep másik sarkát kapcsoljuk. A telep-váltó jelfogó működtetése és a telepek a zsinór-áramkörrel való lekapcsolása céljából a zsinór-áramkör „c” ágában a vizsgáló jelfogóval sorban még egy kis ellenállású dugasztest jelfogó (Ktj illetve Ötj) van alkalmazva, mely csak akkor működik, ha a kapcsolódugasz a fővonalai hüvelybe van dugaszolva, mert ennek hüvelytestén keresztül kisebb ellenálláson át nagyobb áramot kap. A dugasztest jelfogó tehát ekkor működik és meghúzatja a telepet leválasztó Tvj jelfogót. Ugy a kérdő, mint az összekötő oldalhoz van egy-egy dugasztest jelfogó alkalmazva és közülük az működik, amelyik a fővonalai kapcsolóhüvelybe dugaszolt kapcsoló-zsinórhoz tartozik.

A kezelő a mellékállomás foglaltságát a közismert tikkeléssel vizsgálja meg. Ha e célból a kezelő az összekötő dugasz hegyét a hívott mellékállomás kapcsolóhüvelyéhez érinti, a mellékállomás foglaltsága esetén a kezelő a hallgatójában folytonos zúgó hangot hall. Ezt a hangot is a titkossági hangforrás szolgáltatja. Foglaltság vizsgálatnál fennálló áramkörti helyzetet a 12. ábra tünteti fel. Eszerint a mellékállomás kapcsolásához igénybevett

zsinóráramkörből adódo földön a Kvj, vagy Övj, valamint a Ktj jelfogón, az Mh kapcsolóhüvelytesten, a hozzáértett dugaszhegyen, a foglaltsági vizsgálatot végző kezelő munkahelyén lenyomott KK kérdőkulcson keresztül létesült áramkörben meghúzza a kezelő munkahelyéhez tartozó T_{ij} tikkelést indító jelfogó. A T_{ij} jelfogó jobboldali érintkezőjével kapcsolja a Z_j zúgó-jelfogót, melynek fentebb ismertetett működése a kezelő hallgatójában a foglaltsági zúgó hangot idézi elő.

A titkossági hang előállítására szolgáló jelfogórendszer munkahelyenként külön-külön van alkalmazva. Az egész alközpontra közös titkossági hangforrás nem alkalmazható, mert ez a munkahelyek között kezelés alatt észlelhető áthallást okozna.

Az alközponton munkahelyenként 18 db zsinóráramkör van alkalmazva.

12. ábra. Foglaltságvizsgáló.

Ezenkívül be van szerelve munkahelyenként egy FD felajánló dugasz is, mely a sürgős (helyközi stb.) hívásoknak a foglalt mellékállomások részére történő felajánlására szolgál. Ezzel a zsinórral a hozzátartozó FK felajánló kulcs lenyomása mellett foglalt állomás kapcsolóhüvelyébe is be lehet lépni, de a folytonos titkossági hang ez esetben is figyelmezteti a beszélő feleket a kezelő belépésére. A felajánló zsinórt a kezelő csak akkor használja, ha a kért mellékállomás nem a saját, hanem egy másik munkahelyen létesült kapcsolás miatt van lefoglalva. Ha ugyanis a kért mellékállomás a saját munkahelyen létesített kapcsolással van lefoglalva, a felajánlást a kezelő az általa létesített kapcsolásnál igénybevett zsinóráramkör kérdő kulcsának lenyomása mellett is elvégezheti.

A zsinóráramkörökhöz egy-egy figyelő csengető kulcs tartozik, mely

kulcsnak egyik lenyomott állása mellett a kezelő beszélő készüléte kapcsolódik a zsinóráramkörre. A kulcs másik munkállásában pedig a zsinóráramkör összekötő oldalára lehet csengetni. Zsinóráramkörökhöz a kérdő oldalon egyéni csengető kulcsok nincsenek alkalmazva, mert ritka eset, hogy erre az oldalra kell csengetni. Előfordulhat azonban, hogy a kérdő zsinórág felé kell csengetést leadni. Ilyen eset fordul elő pl. akkor, amidőn a kezelőt egy állomás felhívásával bízzák meg és kéri, hogyha jelentkezik a hívott, ezt a megbízó hívó mellékállomással kapcsolja össze. Ilyenkor a kezelő dugaszcsere nélkül a hívó mellékállomást a dugaszolt kérdőzsinóron keresztül a közös CSB csengető behívókulcs lenyomásával csengeti fel. Csengetés alatt a kulcs lenyomására az alközponti telep a zsinóráramkorról lekapcsolódik, hogy a csengető áramnak a vonalra való kijutását ne akadályozza.

Az alközpont nagyteljesítményű kapcsolómezejébe bekapcsolt vonalak kapcsolóhüvelyei két munkahelyenként ismétlődnek. Tehát a 8 munkahelyen minden vonalhoz összesen 4 kapcsolóhüvely van beszerelve. A hívólámpák azonban ugyanennyiszor csak a fővonalaknál, az LB, valamint a közvetlen vonalaknál ismétlődnek. Mellékállomási vonalakhoz már összesen csak 2 hívólámpa van beépítve. A mellékállomások hívólámpáinak elosztása azon az elven történt, hogy egy-egy kezelőre 150, legfeljebb 200 mellékállomás jusson.

A kapcsolómező alatt minden munkahelyen a bejövő hívások ellenőrzésére a HEL hívást ellenőrző lámpa van elhelyezve. Az ugyanitt lévő CSEL csengetést ellenőrző lámpa az állomások felcsengetése alatt kigyullad és jelzi a kezelőnek, hogy a csengetés kijutt a vonalra. Az IÁK kulcs az induktor bekapcsolására szolgál arra az esetre, ha a hálózati csengetőáram kimarad. Az MKK kulcs segítségével az 5-ik munkahely kapcsoló zsinórjait a 4-ik munkahely beszélőkészletére lehet átkapcsolni. Erre akkor van szükség, amidőn kis forgalomnál (pl. éjjel) a kezelői szolgálatot csak 1 kezelő látja el.

Befejezésül megemlítem, hogy az általam ismertetett alközpontot a Standard Vill. R.-T. gyártotta és ebben a kivitelben a táviró és távbeszélő igazgatóság területén a közelmúltban helyzetetelt üzembe. Az alközpont megtervezésénél a gyártó cég az igazgatósággal karöltve dolgozott és több vonatkozásban az igazgatóság elvi jelentőségű elgondolásait valósította meg. Így pl. az igazgatóság javasolta, hogy a megkövetelt teljes titkosság biztosítása céljából — ami multiplikációs alközpontoknál első esetben fordult elő — a zsinóráramkörben oly vizsgáló jelfogó (Kvj és Övj) alkalmaztassék, mely csak szabad állomás vonalába dugaszolva működik és csak ekkor kapcsolódik a zsinóráramkör a vonalra. Ennek a feladatnak a megoldása annyiban volt körülményes, hogy eltérőleg a rendes városi postai központoktól — ahol csak két különböző előfizető összekapcsolása a feladat és a teleptáplálás mindig a kapcsoló áramkörben marad — az ismertetett alközpontnál még gondoskodni kellett arról is, hogy az alközponti telep városi kapcsolásnál a zsinóráramkorról lekapcsolódjék. Ezt a feladatot a gyár kifogástalanul oldotta meg.

Az ismertetett kivitelű alközpont csak 1 példányban van ezidőszerint üzemben. Véleményem szerint azonban a jövőben a kézikapcsolású nagyobb kapacitású alközpontok az előnyös újításokra való tekintettel a fentiekben ismertetett kivitelben kerülnek forgalomba.

Zeitgemässe grössere Nebenstellenzentralen mit Handbetrieb. JÓZSEF PAÁL, Oberpostingenieur.

Schluss des in der Nummer 11/1945. erschienenen Aufsatzes.

Installation de poste supplémentaire manuelle moderne. Par JÓZSEF PAÁL, Ingénieur principal de poste.

Fin de l'article par dans le numéro 11/1945.

Gyors átkapcsoló.

Irta: DEDEK LAJOS m. kir. postafőmérnök.

A légmentes szirénák megszólalásakor több-kevesebb fönnakadást szenved a munka megszokott folyása, ez azonban csak a munkaezők egy részére nézve jelent téllenséget. Egyesek ilyenkor abbahagyva addigi munkájukat, más téren tevékenykednek, pld. a légmentes szolgálatában mint tűzoltók, mentők, rendőzők stb. Mások munkája pedig olyan természetű, hogy azt riadó alatt is folytaniok kell, vagy ott, ahol tartózkodnak, vagy az erre a célra berendezett óvóhelyen. Elképzelhető például, milyen kellemetlen következményekkel járna, ha egyes üzemek, hatóságok távbeszélő központjai riadó alatt még korlátolt mértékben sem teljesítenének szolgálatot. A távbeszélő, mely az embert munkájában segíti — el kell, hogy kíséren bennünket az óvóhelyre is. Az óvóhelynek, vagy az ott felszerelt szükségközpontoknak távbeszélő vonallal való ellátása a következő módon történhetik:

1. Az óvóhelyet külön fővonallal látjuk el. Ez a megoldás bár az állandóan készemálló vonal miatt kedvezőnek látszik, egyrészt drága, másrészt kezelési szempontból megbízhatatlan megoldás. A hívó fél tudniillik a támadás okozta izgalom következtében elfelejtheti, hogy riadó esetén más számot kell hívnia, mint azt, amit ő esetleg már fejből tud. Ha pedig ez eszébe is jut, valószínű, hogy az óvóhelyi állomás számát — mivel azt ritkán alkalmazza — izgalomban nem találja jegyzetei között.

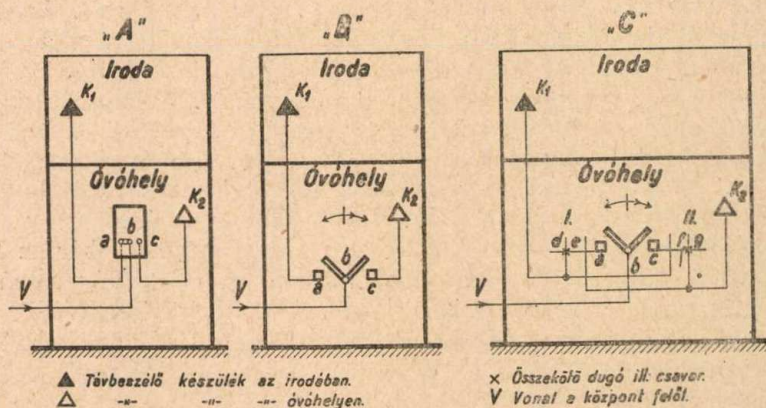
2. Az épület távbeszélővonalát vagy vonalait párhuzamosan leágaztatjuk az óvóhelyre. Ennél a megoldásnál a titkosság nincsen biztosítva. A párhuzamos készülék a beszéd érthetőségét rontja. Végül az épületet érő találat esetén a vonal óvóhelyről való leágazása rövidzárba kerülhet, miáltal a távbeszélő összeköttetés használhatatlanná válik.

3. Az épület távbeszélő-vonalát vagy vonalait az óvóhelyen vezetjük át, ahol szükség esetén megszakítva az az óvóhelyen felszerelt távbeszélő készülékekhez kapcsolható. Ez a megoldás minden szempontból a legmegfelelőbb.

Az elmondottak alapján csak a harmadik módozattal foglalkozunk és annak alap gondolatát fejlesztjük tovább. A következőkben a könnyebb áttekinthetőség kedvéért a távbeszélő vonalnak csak egyik ágát fogjuk figyelemmel kíséreni. Ennek megfelelően a rajzokon ugyancsak egy ágat tüntetnek fel. Természetesen az egy ágra vonatkozó ismeretek minden további nélkül alkalmazhatók a másik ágra, sőt több vonalra — illetőleg érpárra is. A fentemlített harmadik módozat gyakorlati kivitele az 1. ábrán szemléltetett kétféle megoldás révén lehetséges. Az ábra harmadik rajza csupán a második megoldás továbbfejlesztése.

Az első megoldást az 1. ábra „A” rajza mutatja, itt a bejövő vonalakat egy végelzáró középső „b” szorítósvávjára visszük, melyről az ismert multiplex végelzáróknál használatos lamella segítségével a vonal az „a” szorítón keresztül az állomás tulajdonképeni helye felé haladó vezetékre köthető. Ha az „a—b” szorítók közötti lamellát leoldjuk és „b—c” szorítókra helyezzük, a vonal az óvóhelyen felszerelt készüléken fog élni. Ezzel igen előnyös módon teljesítettük a feladatot, mert a végelzárón az összes rendelkezésre álló állomások átvezethetők és így bármikor, tetszés szerint választhatjuk ki azt a vonalat, amelyet az óvóhelyen akarunk használni. Az ismertetett szerkezet hátránya, hogy az átkapcsolás szakértelmet kíván és aránylag hosszú időt vesz igénybe.

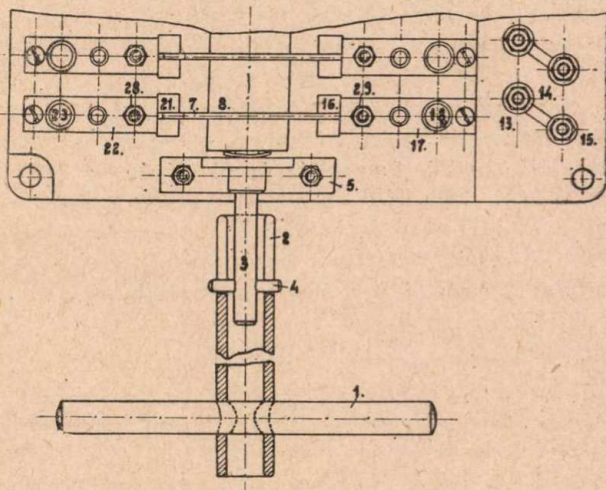
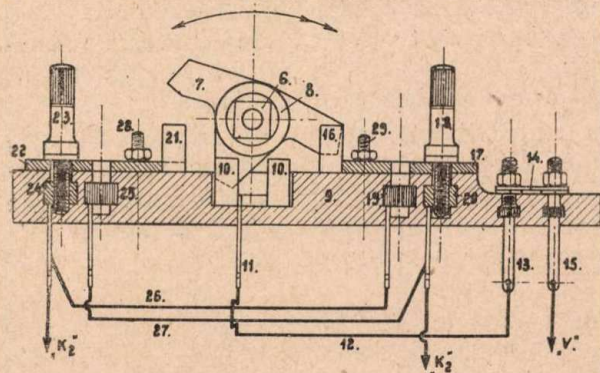
A második megoldás az erősáramú technikából ismeretes kétes átkapcsolóhoz hasonló szerkezet alkalmazása, melynek alapelve az 1. ábra „B” rajzából magyarázat nélkül megérthető. A m. kir. posta által a tárgyalt célra használt u. n. „Gyorsátkapcsoló”, melynek ismertetése jelen cikk tulajdon-

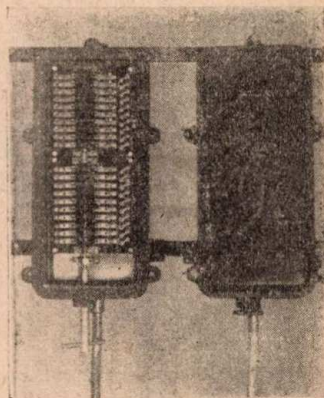
1. ábra.

képeni feladata, ezen az alapon működik. Ily módon a szerkezettel csak előre meghatározott átkapcsolások hajthatók végre. Kívánatos azonban, hogy a Gyorsátkapcsolónak a kábelhálózatba való bekötése után, a kötések felbontása nélkül, a rendelkezésre álló vonal és távbeszélő készülékek csatlakozó vezetékai között, különböző összekapcsolási kombinációkat bármikor és gyorsan elő lehessen készíteni. Az előkészített kombináció természetesen a gyorskapcsoló átkapcsolása révén válik a kívánt tényleges összeköttetéssé. A fenti kívánság teljesítése céljából az 1. ábra „B” rajzán feltüntetett megoldást továbbfejlesztjük, ami a „C” rajzon látható megoldást eredményezi. Ennél a gyorsátkapcsoló érintkező rugóihoz egy-egy lemezekből álló szerkezeti elem csatlakozik, melyeken a távbeszélő készülék vezetékai multiplikálva vannak. Ha az átkapcsoló késéhez vezető vonal lamella segítségével történő megszakításáról is gondoskodunk, előttünk áll a „Gyorsátkapcsoló” teljes szerkezeti felépítése. A „C” rajzon látható, hogy a „d” és „g” pontokon létesített összeköttetés által a „V” vonal a kapcsoló késnek a szimpla

nyíl irányában való forgatása esetén a K_1 -es, a dupla nyíl irányába való forgatása esetén a K_2 készülékhez vezet, hasonlóan a „B” rajzon feltüntetett esethez. Ha a II-vel jelölt oldalon az „f” ponton létesítünk összeköttetést és az I. oldalt változatlanul hagyjuk, akkor a kapcsoló mindkét állásában a vonal a K_1 készülékre kapcsolódik. Így tehát elérhető, hogy a vonal az átkapcsolásban ne vegyen részt, hanem a kapcsoló minden állásában ugyanazon a készüléken éljen. További kapcsolási változatok az elmondottak alapján könnyen elképzelhetők. Néhány lehetőségre még később vissza fogunk

2. ábra.

5. ábra.

íerni. Egyelőre ismerkedjünk meg „a gyorsátkapcsoló” szerkezeti kivitelével. A gyorsátkapcsoló öntöttvas házban, szigetelő lemezen elhelyezett kapcsoló elemekből áll, melyeket a ház hossz irányában átfutó tengelynek jobbra, vagy balra fordításával lehet a kívánt irányba kapcsolni. A 2. ábrán (vázlatosan feltüntetett kapcsolószerkezet leírása a következő:

Az eltávolítható kulcs (1) vájata (2) a kapcsolószerkezet ezüstacél tengelyének (3) tuskéjébe (4) kapaszkodik. A kulcs segítségével jobbra-balra el-

fordítható tengelyre szigetelő anyagból készült négyzetkeresztmetszetű hasáb (6) van szilárdan felhúzva. A kapcsolásokat létrehozó háromkarú kések (7) közepén a hasáb keresztmetszetének megfelelő négyzetes nyílás van. Ilymódon a szigetelő hasábra egymásután fölfűzött kések, melyeknek egymástól való távolságát szigetelőanyagból készült gyűrűk (8) biztosítják, együtt mozognak a tengellyel.

A háromágú kés középső nyúlványa a szerkezet minden állásában a bakelitből készült alaplappal (9) fölerősített, rozsdamentes acél érintkező rugókba (10) szorul. Ebből az érintkező rugóból az alaplap alá forrasztócsúcs (11) nyúlik, amely az alaplap hátoldalán szigetelt vezeték (12) segítségével az alaplap szélére szerelt lamellás megszakító szerkezeten (13, 14, 15) keresztül a távbeszélő készülék központból jövő vonalához („V”) csatlakozik.

A kapcsoló kés (7) jobb és bal oldali ága alatt egy-egy szerkezeti formában, de egymásnak tükörképét alkotó szerkezeti elemcsoport van az alaplapra felszerelve. A kapcsolókés jobbra ($\rightarrow\rightarrow$) forgatásánál az előzőleg leírt úton a kapcsolókésbe vezetett vonal a jobboldali (16), balra való forgatásánál (\leftarrow) a baloldali elemcsoport érintkező rugójával jut összeköttetésbe.

A jobboldali elemcsoportot szemügyre véve látjuk, hogy az az alaplap felső síkjára erősített bronzlemezéből (22) áll, melynek a tengely felé eső végén a késekkel létesítendő kapcsolat létrehozására rozsdamentes acéلبől készült érintkező rugó (16) van. A lemezke (17) alatt tőle és minden más szerkezeti résztől elszigetelve két kis bronz hasáb (19, 20) van az alaplap szigetelő anyagába befoglalva. A két kis hasáb fúrattal bír, melybe belesavarható recézett fejű csavarral (18) tetszésünk szerint hozhatunk létre fémes kapcsolatot a lemezke (17) és bármelyik alatta elhelyezett hasáb (19, 20) között. A hasábok az alaplap alá nyúló forrasztócsúcsai révén a baloldali hasonló szerkezet hasábjával (24, 25) szigetelt vezeték (26, 27) segítségével az ábrán látható módon össze vannak kötve. Az átkapcsolásban résztvevő két távbeszélő készülék vezetékai közül az egyik (K_1) a baloldali szélső (24), a másik (K_2) a jobboldali szélső hasáb (20) forrasztócsúcsához csatlakozik.

A fent leírt szerkezeten figyelemmel kísérve a távbeszélővonal útját, a 2. ábra jelöléseinek figyelembevételével, a kapcsoló jobbra ($\rightarrow\rightarrow$) való forgatása esetén a „V” vonal a 15, 14, 13, 12, 11, 10, 7, 16, 17, 18, 20 számmal jelölt szerkezeti elemeken keresztül a K_2 készülék vezetékére, (\leftarrow), balra való kapcsolás esetén 15, 14, 13, 12, 11, 10, 7, 21, 22, 23, 24 elemeken keresztül a K_1 készülék vezetékére kapcsolódik.

Ha az a célunk, hogy a kapcsoló mindkét állásában a K_1 készülék maradjon a vonallal kapcsolatban, akkor a 18-al jelzett csavart kicsavarjuk és a 19 jelű hasábra csavarjuk bele.

Abban az esetben, ha a kapcsoló mindkét állásában a K_2 készülék vezetéket kívánjuk a „V” vonallal összeköttetésbe hozni, a 23 csavart a 24 hasábról kivéve azt a 25 jelű tömbbe csavarjuk. Az áramkör útja a fentiekhez hasonlóan a rajzról leolvasható. Különleges kapcsolatok létrehozására szükséges a lemezkeken elhelyezett 28, illetve 29 jelű csatlakozó csavar.

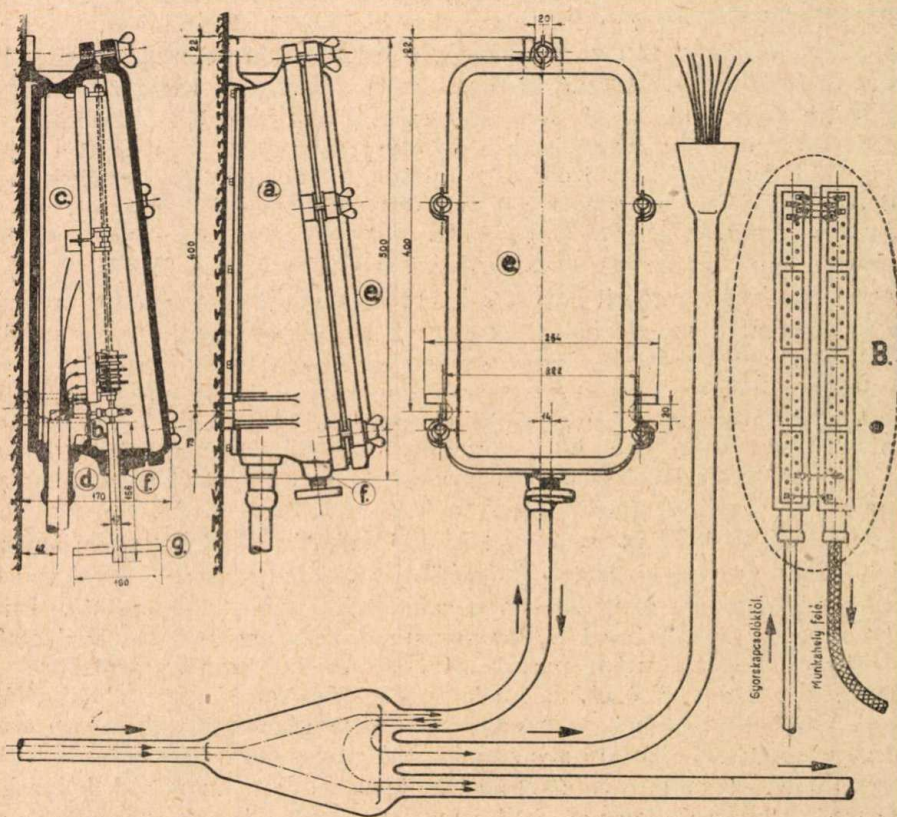
Ugyanilyen célon kívül még vonalvizsgálathoz szükséges megszakításra is alkalmazható a 14 számmal jelölt lamella.

A Posta által használt gyorskapcsoló 10 vonalnak 20 készülék között való szétosztására szolgál. Ennek megfelelően egy tengelyre az ismertetett kapcsolóelemekből 20 darab van egymásután felfűzve. A gyorsátkapcsolót a 3. ábrán közölt fénykép szemlélteti.

A „Gyorsátkapcsoló“ teljesen zárt, legtöbb esetben földalatt létesített óvóhelyek belső terében van elhelyezve, így különösen békeidőben, mikor az óvóhelyre kevesebb gondot fordítanak, a lecsapódó nedvesség következtében alkatrészei könnyen korrodálhatnak. Ezért a szerkezet rúgóí rozsdamentes acélból, a csapágycsák, kések, lemezek és csavarok bronzból készülnek. Az egész szerkezet öntöttvas házba van szerelve, melynek főbb méreteit a 4. ábra tünteti fel. Az öntöttvas házon (a) belül egy, a fedőlappal párhuzamos perem (b) fut körül. Erre a peremre van fölerősítve a kapcsoló szerkezetet hordó szigetelő anyagból készült alaplap. Az alaplapból kiálló forrasztócsúcsok a szekrény hátsó terébe (c) nyúlnak, hová a szekrény aljából kiálló (d) réz esőcsoncokba beforrasztott bevezető kábel is benyúlik. Így a kábel ereinek a forrasztócsúcsokhoz való kötése és az ezek közötti multiplifikációs összeköttetések létesítése a szekrény hátsó terében történik. A szekrény hátsó lapja levehető, a hátsó teret pedig a szerelési munka elvégzése után (éppen úgy mint a kábel-végelzáróknál) kiöntő anyaggal kell kitölteni. A szekrény előlapja (e) szintén levehető, hogy a szerkezet csavarjaihoz a megfelelő kapcsolás előkészítése céljából hozzá lehessen férni. Az előlapot öt fülescsavar szorítja a szekrényhez, melyek könnyen kicsavarhatók, a fedél egyszerű levétele céljából. A fedél és szekrény közötti tömitést a fedél hornyába ágyazott végtelen gumiszalag biztosítja. A fedél belső oldalán három kengyel van felszerelve, melyek alá nedvszívó anyaggal töltött zacskó csúsztatható. Ennek célja az, hogy a szekrény kinyitásakor annak belső terébe került nedvességet a szekrény lezárása után magábaszívja és ezáltal azt páramentesítse. Az öntöttvas szekrény alsó oldalán a kapcsoló térbe vezető, fúráttal (f) ellátott csonc található, melynek az átkapcsoló-tengely végével szemben levő nyílását gumitömítéssel ellátott csavar zárja el. A csavar eltávolítása után a lyukon keresztül az átkapcsolás céljából az előzőekben említett kulcs (g) behelyezhető. Így tehát átkapcsoláskor nem kell a fedelet leemelni, hanem elegendő az alsó csavart eltávolítani. Abban az esetben, ha a helyi körülmények ezt megengedik, az átkapcsolás meggyorsítása céljából a kulcs állandóan a készülékben hagyható. Gondoskodni kell azonban ebben az esetben a kulcsnak a tengelyvéghez való rögzítéséről. A vasszekrény felső végén és két oldalán egy-egy villaalakúra kiképzett láb van, melyek segítségével a szerkezet falra, vagy állványra fölerősíthető.

A gyorsátkapcsoló ismertetett szerelése műhelyben végezhető el. A helyszínére a gyorsátkapcsoló (más végelzárókhöz hasonlóan) kábelcsonkkal megszerelve érkezik, ahol az épület bevezető törzskábelébe elágazókötés segítségével beköthető (lásd: 4. ábra). Ebből ágazik ki az a kábel is, mely az óvóhelyen felszerelt távbeszélő készülékekhez vezet. Ennek a kábelnek a vége a készülékek előtt vagy átmeneti kötésben, vagy célszerűbben egy kis

végelzáróban végződhetik (4. ábra „b” rajza). Az utóbbi megoldás különösen ott előnyös, ahol az óvóhelyen kapcsoló munkahely van felszerelve, melyet békeidőben anyagkimelés céljából eltávolíthatunk az óvóhelyről. Ebben az esetben a munkahely vezetőkeit hajlékony kábel segítségével egy végelzáróra visszük. Ez a végelzáró a gyorsátkapcsolóról élő ugyanolyan méretű végelzáró mellé helyezhető és rája az egyes érpárok lamella segítségével átvihetők. A kábelszerelésnél az egyöntetűség kedvéért arra kell

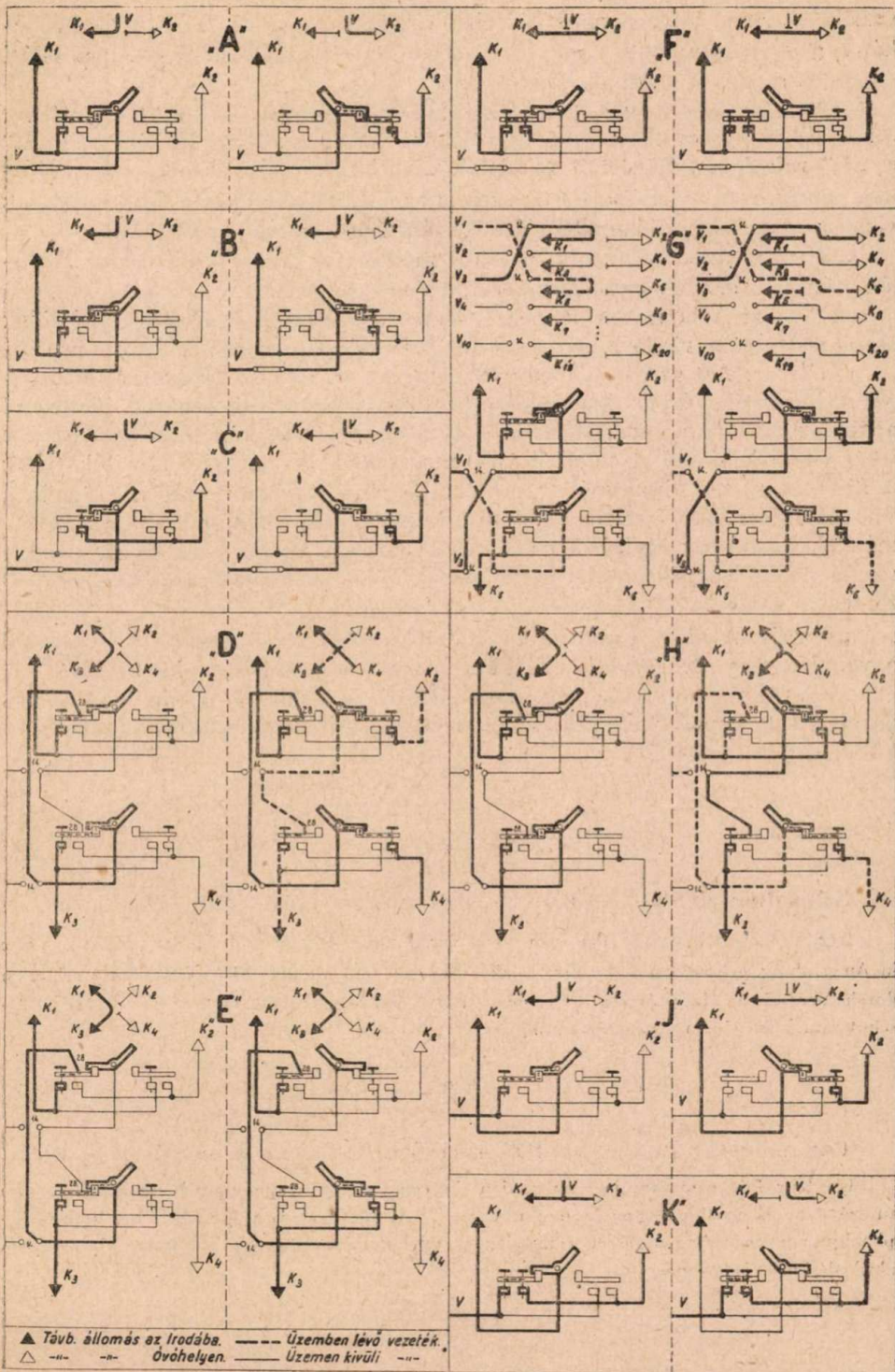

4. ábra.

ügyelni, hogy az érpárok bekötése olyan sorrendben történjék, hogy a kapcsolót a kulcs nyele irányából nézve az óramutató járásával egyező irányba forgatva lehessen az óvóhelyi készülékek felé átváltani.

Ha nagyobb számú vonal átkapcsolásáról van szó, akkor vagy több gyorsátkapcsolót, vagy költség és anyagkimelés céljából az 1. ábra „A” és „C” rajzain föltüntetett megoldásokat együtt alkalmazzuk. Ebben az esetben a gyorsátkapcsolóra csak a riadó esetén azonnal átkapcsolandó vonalakat kötjük be.

Befejezésképen az 5. ábra A, B, C rajzain összefoglalva tüntettem fel az

5. ábra.

előzőkben ismertelett kapcsolási lehetőségeket. Az ábra D—K rajzain néhány, a gyorsátkapcsoló segélyével megoldható alábbi különleges kapcsolási feladatokat ismertetem:

„D” rajz: Két irodai készülék rendes körülmények között egymással, riadó esetén egy-egy óvóhelyi készülékkel van összekötve. Ennél és az „E” és „H” rajzokon feltüntetett feladatok végrehajtásánál a 2. ábrán 28. számmal feltüntetett szorítócsavar is szerephez jut. Ugyanakkor a külső vonalak vizsgálatára szolgáló lamella (lásd: 2. ábra 14. szám) eltávolítandó.

„E” rajz: Az előző feladat akkénti módosítása, hogy a két irodai készülék mindkét esetben egymással marad összeköttetésben.

„F” rajz: A közvetlen összeköttetésben lévő irodai és óvóhelyi készülék összeköttetését a riadó alkalmával történt átkapcsolás érintetlenül hagyja.

„G” rajz: Azt az esetet szemlélteti, mikor pl. az első érpáron bejövő vonal a harmadik érpár kapcsolószerkezetén, a harmadik érpáron élő vonal pedig az első kapcsolószerkezetén folytatja útját. A kapcsolás előkészítése itt a vonalak vizsgálat céljából való megszakítására szolgáló szorítók (lásd: 2. ábra 14. szám) impregnált vezetékkel történő összekötése révén történik.

„H” rajz: Az E feladat egy másik módosítása, melynél rendes körülmények között az irodai készülékek egymással vannak összekötve. Riadó esetén pedig mindkét irodai készülék az egyik óvóhelyi készülékkel párhuzamosan van összekötve.

„I” rajz: A külső vonalról élő irodai készülék riadó esetén lekapcsolódva a vonalról egy óvóhelyi készülékkel közvetlen összeköttetésbe kerül.

„K” rajz: Rendes körülmények között az irodai és óvóhelyi készülék paralell él a vonalról. Riadó esetén csak az óvóhelyi készülék marad összeköttetésben a vonallal.

*

Schnellumschalter. LAJOS DEDEK, Oberpostingenieur.

Der Verfasser bespricht den von ihm zusammengestellten und in der Praktik schon in Anwendung gebrachten Schnellumschalter-Apparat, mit dessen Hilfe die Fernsprechlinien durch Verdrehen eines Armes auf eine andere, im voraus bestimmte Stelle (z. B. Luftschutzraum) in einem Augenblick umgeschaltet werden können.

*

Commutateur rapide. LAJOS DEDEK, Ingénieur principal de poste.

L'auteur fait connaître la construction du commutateur rapide projeté par lui et déjà utilisé dans la pratique, par le moyen duquel, en tournant une branche, les lignes téléphoniques peuvent être mises en connexion en quelques instants avec une autre place (p. ex. abri) désignée à l'avance.

Egységes Morse oktató berendezés.

Irta: KLEMA GYULA m. kir. postamérnök, okl. elektromérnök.

A m. kir. posta különböző szaktanfolyamain a Morse-oktató termék mincenek azonos módon felszerelve és így természetesen az oktatás sem történhetik előre meghatározott egységes elvek szerint.

Legtöbb tanfolyam csak u. n. csoportos vételre van berendezve, amikor az előadó egyszerre ad az összes tanulónak, de azok az előadónak nem adhatnak. A vétel kékíróval, vagy fónikus úton történik. Előbbi esetben az előadó billentyűjével u. n. vezérjelfogókat működtet, melyek érintkezői zárják az egymással vegyesen kapcsolt (pl. 6 gép sorba és 4 ilyen sor párhuzamosan) kékírók áramkörét.

Fónikus rendszerű tanításnál pedig az előadó billentyűjével hanggenerátor által termelt kb. 800 periódusú váltakozó áramot ad az előadói asztalon elhelyezett hangszóró tekerésére. Ez az oktatási mód sem a legmegfelelőbb, mivel a gyakorlatban a távirómunkahelyeken a fónikus vétel nem hangszóró, hanem fejhallgató segítségével történik.

Az adás oktatása általában úgy történik, hogy a tanuló által adott jelek csak saját kékíróján vehetők.

Néhány iskola fel van szerelve keresztlemezes váltóval is, mely lehetővé teszi a tanulók egymásközi levelezését, de a keresztlemezes váltó használata nehézkes és állandó hibaforrás, úgyhogy a gyakorlatban alig használják.

A kékíró-vételről a táviróüzemben fokozatosan a nagyobb teljesítményű fejhallgató-vételre térünk át. Erre az oktatásnál is figyelemmel kell lennünk és a kékíró-vétel mellett a fejhallgató-vételt mindenütt tanítanunk kell. A jelenlegi berendezésekkel azonban tökéletes hallás utáni kiképzést biztosítani nem lehet. Ehhez ugyanis szükséges, hogy a hallgatók teljesen üzemszerűen, tehát fejhallgatón át tanulják meg a Morse-betűk és jelek vételét, továbbá, hogy egymásközött is tetszés szerint levelezhessenek és ne csak az oktató hibátlan, szabályos jeleinek a vételéhez szokjanak hozzá. Szükséges továbbá, hogy a hallgatók az oktatónak is adhassanak.

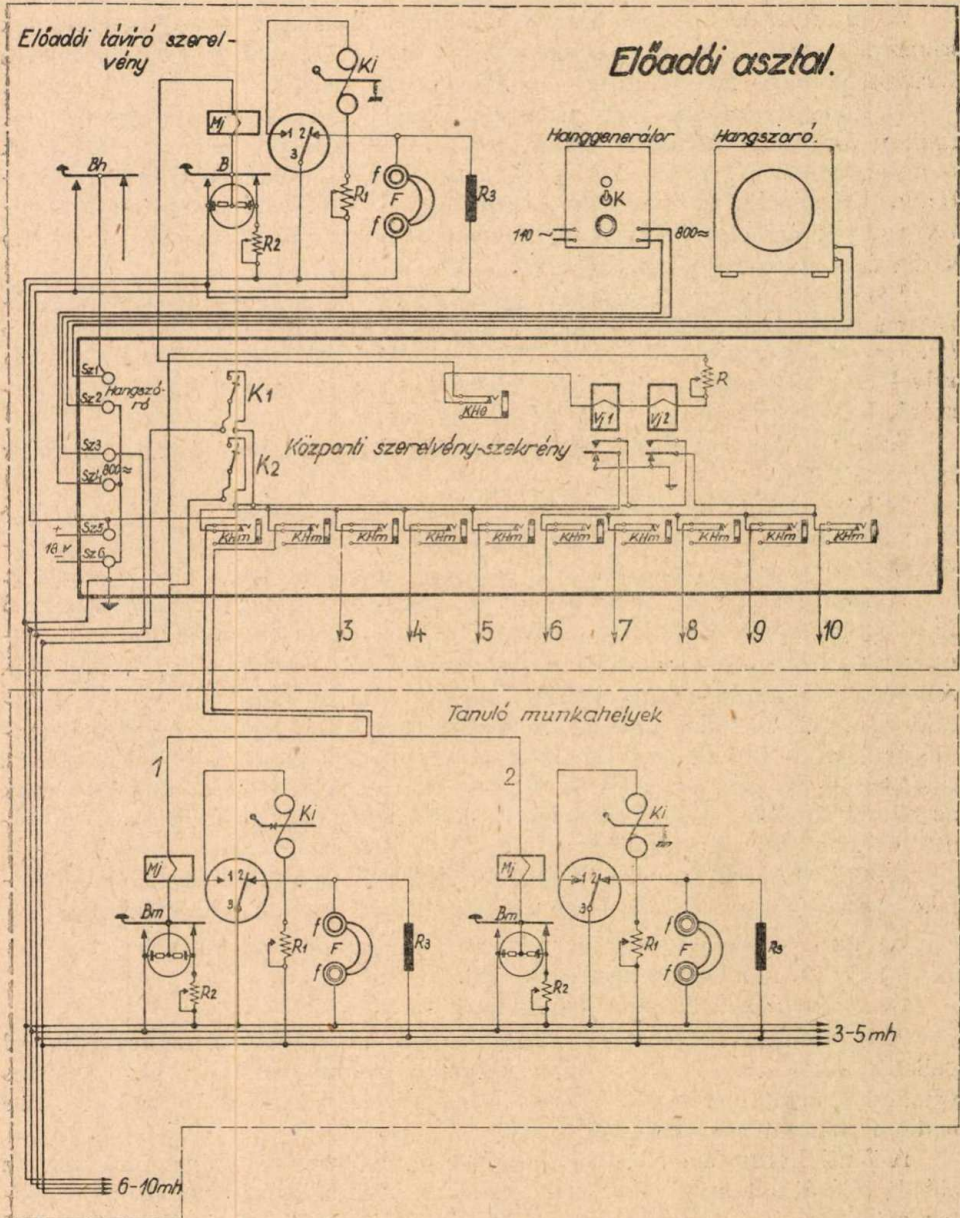
A fenti követelményeket tökéletesen kielégíti az alább ismertetett Morse-iskola berendezés, amelyen a következő oktatási módok alkalmazhatók:

- A) Az előadó egyszerre ad minden tanulónak (csoportos vétel).
- B) Az előadó levelez egy tanulóval.
- C) A tanulók leveleznek egymással.

A berendezés segítségével a tanulók akár fejhallgatóval, akár kékíróval vehetik a jeleket. A kétféle vétel vegyesen is alkalmazható; pl. csoportos vételnél a leadott szöveget, a tanulók egy része kékíróval, a másik része pedig fejhallgatóval veheti.

A fenti háromféle oktatási lehetőség egyidőben is alkalmazható; pl. az előadó adását a tanulók $\frac{1}{4}$ -e fejhallgatóval, $\frac{1}{4}$ -e kékíróval veheti, a csoportos vételben részt nem vevő tanulók pedig kapcsoló zsinórok segítségével egymással összeköthetők és akár kékíró, akár fejhallgató üzemmél levelezhetnek.

A berendezés kiküszöböli, hogy csoportos vétel közben a tanulómunka-

1. ábra.

helyeken lenyomott billentyűk a tanítást zavarhassák. Ezt azért érjük el, hogy a tanulómunkahelyek vonaltelepeit a tanári asztalon elhelyezett szerelvénydobozon lévő kapcsolóval (K₁) kikapcsolhatjuk.

A berendezés a hangszórós oktatást is lehetővé teszi. Ekkor az előadó a Bh jelű billentyűvel ad, mely közvetlenül a hanggenerátorra és a hangszóróra van kapcsolva.

A berendezés kapcsolási vázlatát az 1. ábra tünteti fel, mely egy 10-munkahelyes Morse-iskola teljes kapcsolását mutatja. Ugyanezen elvek alapján bármilyen nagyságú iskola (pl. 50 munkahelyre) létesíthető.

A berendezés főbb tartozékai a következők:

- a) Az előadói asztalon elhelyezve:
 1. Hangfrekvenciás generátor a hozzátartozó hangszóróval.
 2. Központi szerelvény szekrény.
 3. Kettő drb közönséges billentyű (B, Bh).
 4. Egy drb Kiss-féle kékíró.
 5. Egy drb munkahely-szerelvény.
 6. Átkötőzsinórok a különböző kapcsolások létesítéséhez.
- b) A munkahelyen elhelyezve:
 1. Egy drb munkahely-szerelvény.
 2. Egy drb Kiss-féle kékíró.
 3. Egy drb közönséges billentyű.

A berendezés kapcsolásának sajátossága, hogy nyugalmi állapotban a fejhallgatók rövidzárban vannak. Ez a megoldás lehetővé teszi azt, hogy a táviratozás fónikus vétel esetén is egyenárammal történjék és, hogy a munkahely határozza meg a vétel módját. (Kiss-féle kékírón, vagy fejhallgatón.) Az elrendezés ugyanis olyan, hogy egyszerre lehetséges a fónikus és a kékírón való vétel. A beérkezett jeláramra meghúzza a Mj-jelfogó, mely egyrészt zárja a kékíró áramkörét, így az működésbe jön, másrészt ugyanekkor ugyanez az érintkező bontja az állandóan 800 periódusra kapcsolt fejhallgató rövidzárát, ami által a beérkezett jel a fejhallgatóban is hallhatóvá válik.

Ennek a különleges megoldásnak nagy előnye, hogy — bár a vétel hangfrekvenciás úton történik — még sincs szükség sok, egymással párhuzamosan futó hangfrekvenciás vezetékre, melyek könnyen áthallást okozhatnak és a berendezés jóságát veszélyeztethetik.

A berendezés áramköri leírása a felsorolt (A—C) esetekben.

A) Az előadó ad egyidejűleg minden tanulónak.
(Csoportos vétel.)

Ez a kapcsolat azért létesíthető, hogy a központi szerelvénydobozon a kapcsoló dugókat az összes hüvelyekből kihúzzuk. Az a munkahely, melynek hüvelyébe a kapcsoló dugó be van dugva, a levelezésben részt nem vehet. Ugyanis a kapcsoló dugó a vezérjelfogók felé menő áramkört a hüvelyben leválasztja.

Az előadó B billentyűjével egy vezérjelfogó sort (V_{j1}—V_{j2}) működtet, melyek érintkezői azután zárják a munkahelyek áramköreit.

a) Vétel Kiss-féle kékirón.

Az előadó kékapcsolja a hanggenerátort (a generátoron lévő K kapcsoló) és bekapcsolja a K_2 kapcsolót. Ekkor billentyűjét lenyomva létesíti a következő áramkört:

+ telep — billentyű — Mj — jellogó tekercse — az előadó kapcsoló hüvelyen (KHe), a vezérjelfogók sorbakapcsolt tekercsein, valamint az R szabályozható ellenálláson át a telep földelt — sarka.

Ekkor a vezérjelfogók meghúznak és érintkezőjükkel zárják a rájuk párhuzamosan kapcsolt munkahely-áramköröket. Így minden munkahely Mj jelfogója meghúz és érintkezőjével zárja a kékiró áramkörét, mely a beérkezett jeleknek megfelelően működésbe jön.

b) Vétel fejhallgató segítségével.

Az előadó bekapcsolja a hanggenerátort (K kapcsoló) és — hogy a kékirók kopogása ne zavarjon — kikapcsolja azok áramkörét (K_2 kapcsoló). A távirlozás ugyanúgy történik, mint az előbbi esetben, de az írógépek nem működnek. Az Mj jelfogók érintkezői bontják a hallgatók rövidzárát és így a billentyű lenyomása alatt a 800 periódusú hang hallható az összes fejhallgatókban.

Abban az esetben, ha úgy a K kapcsoló, mint a K_2 kapcsoló be van kapcsolva, a vétel egyszerre fejhallgatón és kékirón történhet.

B) Az előadó levelez egy tanulóval.

Ebben az esetben az előadó a központi szerelvény szekrényen lévő hüvelyét (KHe) egy repülőzsinór segítségével összeköti azon munkahely hüvelyével (KHm), amellyel levelezni óhajt.

Aszerint, hogy Kiss-féle kékiróval, vagy fónikusán kíván az előadó levelezni, vagy a K_2 kapcsolót, vagy a generátoron lévő K kapcsolót kapcsolja be. A vezérjelfogók a dugaszolás folytán az összeköttetésből kimaradnak és az áramkör a következőképpen alakul:

+ telep — billentyű — az előadó Mj jelfogója — az előadó hüvelyének hosszú rúgóján, a repülőzsinóron, a tanuló-munkahely hüvelyének hosszú rúgóján, Mj jelfogóján, billentyűjén és az R_2 ellenálláson át a telep földelt — sarka.

A kapcsolt tanuló-munkahely adása is ugyanezen az áramkörön történik.

C) A tanulók egymással leveleznek.

A kapcsolás felépítése ugyanaz, mint B) esetben, csak a központi szerelvény szekrényen a repülőzsinór segítségével nem egy tanuló és az előadó, hanem két tanuló van egymással összekötve.

Ezeket az összeköttetéseket is az előadó létesíti azáltal, hogy a rendelkezésre álló repülőzsinórokkal két-két tanulómunkahelyet köt össze (pl. KHm₂—KHm₄).

D) Saját jel vétele.

Abban az esetben ha levelezés egyik módozattal sem történik, minden tanuló-munkahely automatikusan saját jel vételére van kapcsolva. Ekkor

ugyanis bármelyik billentyű lenyomása által létesített áramkör a vezérfel-fogók érintkezőjén keresztül, földön át záródik. Mivel az áramkörök közösi-tése így a földponton történik, a munkahelyek egyszerre dolgozhatnak anélkül, hogy egymást zavarnák.

*

A billentyűkbe és jelfogókba beépített szikraoltók egyrészt az érintkező-
ket védik a gyors elhasználódástól, másrészt a kisebb szikrázás a környék-
beli rádióvételel sem zavarja.

Célszerű, hogy az Mj jelfogó és az R₁, R₂, R₃ ellenállások egy lecsavarható
fedővel ellátott keményfa-lapon az u. n. szerelvénydobozban legyenek elhe-
lyezve. Ugyanis ezek csak az iskola üzembehelyezésekor állítandók be a
meghatározott értékre. Ez az egyedüli mód annak meggátlására, hogy a
tanulók ezeket a beállított értékeket megváltoztathassák, illetőleg a hozzá
nem értés miatt a berendezésben zavarokat okozzanak. A munkahelyek fej-
hallgató kapcsoló hüvelyei is elhelyezhetők a szerelvény-dobozon.

Üzemközből mindég más és más munkahely lehet egymással
összekötve, ezért szükséges, hogy az összes R₂ ellenállás beállított értéke egy-
mással megegyezzen. Így minden esetben a vonaláram ugyanaz marad. Eze-
ket az ellenállásokat azért iktatjuk a billentyű nyugvókúpjának áramkörébe,
hogy a billentyűn az egyenáramú áramforrás + sarka és a földelt — sarok
között közvetlen rövidzárlat ne keletkezhessek.

A fentvázolt elvek alapján készült első ilyen Morse-iskola a budapesti
központi táviróhivatalnál már használatban van, s az eddigi tapasztalatok
szerint a követelményeknek minden tekintetben megfelel. Az iskolát felsze-
reltük gépadó (lyukasztott szalag) berendezéssel is, mely a K-kulccsal hoz-
ható üzembe. A kules középállásban kézi adás, egyik állásában gépadás
hangszóróra másik állásában, gépadás csoportosan az összes fejhallgatókra
történik.

A központi szerelvénydoboz 50 tanuló-munkahely részére készült, de a
jelenlegi szükségletnek megfelelően csak 35 munkahelyre van kiépítve. Egy
vezérfel-fogó 10 munkahely vezérlésére szolgál.

Az iskolához szükséges helyi és vonaltelepét egy 18 Voltos accumulatör-
telep szolgáltatja, mely a főbiztosítékon kívül minden munkahelysornál
(5 munkahely) még külön van biztosítva.

Az üzembehelyezés a fali biztosíték-táblán elhelyezett 3-áramkörös
pakkó-kapcsolóval történik, mellyel egyszerre kapcsoljuk:

A gépadó részére szükséges 110 V. egyenáramot, a hanggenerátorhoz
szükséges 220 V. váltakozóáramot és az iskolához szükséges 18 V. helyi ill.
vonaltelpe. A kapcsoló bekapcsolt állapotát egy — a 220 Volt váltakozó-
áramra kapcsolt — ködfénylámpa kigyulladására jelzi. Így az elrendezésnek
nagy előnye, hogy egy kapcsoló működtetésével az egész berendezés áram-
mentesíthető és üzemszünetben rövidzárlat, vagy egyéb komolyabb hiba
nem keletkezhet.

A fenti főkapcsolón kívül a hanggenerátor a K kapcsolóval, a tanuló-
munkahelyek vonaltelpe a K₁ kapcsolóval, az írógépek közös helyitelpe
pedig a K₂ kapcsolóval még külön is kikapcsolható.

A leírt 50 vonalas korszerű Morse-iskolát a budapesti központi távíró-hivatal műszaki főosztálya tervezte. A szerelési munkálatokat a műszaki főosztály felügyelete mellett a hivatal műszaki személyzete végezte.

*

Einheitliche Morse-Lehreinrichtung. GYULA KLEMA, Postingenieur.

Der Verfasser befasst sich mit dem grundsätzlichen Aufbau der einen vollkommenen mechanischen und phonischen Morse-Unterricht sichernden Einrichtung und gibt deren Vorteil den bisher gebrauchten Schultypen gegenüber bekannt. Er führt ferner die wichtigeren Angaben der nach den erwähnten Grundsätzen von ihm entworfenen ersten Lehreinrichtung aus, die vom technischen Personal des Zentraltelegraphenamtes verfertigt wurde und seitdem in Gebrauch ist.

*

Installation uniforme pour l'enseignement de Morse. GYULA KLEMA, Ingénieur de poste.

L'auteur traite des principes de construction d'une installation assurant l'enseignement parfait mécanique et phonique de Morse. Il fait connaître, en outre, les données essentielles de la première installation d'enseignement projetée d'après les principes mentionnés par lui et confectionnée par le personnel technique du Bureau central télégraphique et étant utilisée depuis.

Szerkesztői üzenetek.

Új előfizetési árak. Értesítjük igen tisztelt előfizetőinket, hogy lapunk előfizetési árát 1944 január hó 1-től 16 pengőben állapítottuk meg. Posta-alkalmazottak részére az előfizetési ár 6 pengő.

- G. M. Budapest.** A hadműveleti te-nyugdíjat és a gyermekek után neve-
rületen eltűnt postai alkalmazott to-
vábbra is annak a hivatalnak a lét-
számában marad, ahonnan katonai
szolgálatra bevonult. Ha kinevezésre
sorra kerül, magasabb állásra, ki is
nevezik. Az eltűnt postai alkalmazott
családja azonban csak az eltűnésről
szóló értesítés kézhezvételétől számí-
tott három hónapig kapja a férj illet-
ményeit, s aztán nyugellátást (özvegyi
- lési járulékot) állapítanak meg.
- K. I. Budapest.** Kérelmek támogatá-
sára nem vállalkozunk.
- H. S. Szatmárnémeti.** A kérdés meg-
oldása elgondolásának megfelelően —
bár a javaslattól függetlenül — már
meg is történt. A vonatkozó rendeletet
a P. R. T. folyó évi 56. száma közli.
- Sz. I. Középiszkáz.** A feltett kérdés
nem elég világos, ezért abban állást
foglalni nem lehet.

A POSTA FORGALMA.

1943. október.

Ismerteti: Dr. KANYÓ ÖDÖN m. kir. postatitkár.

Der Verkehr der Post. Die folgenden Angaben beziehen sich auf den Verkehr der wichtigeren Dienstzweige im Vergleich mit den Ergebnissen des letzten Monates des vorigen Jahres.

A f. évi október havi forgalom a legnagyobb, amit a posta eddig egy hónap alatt ért és az eddigi csúcsgorgalmat képviselő f. évi július havi eredményt 5.3%-kal haladja meg. Különösen a postai üzletágnál mutatkozik az előző év október havához képest igen erőteljes emelkedés, míg a távközlési üzletágaknál az emelkedés mértéke mérsékelt. A postai üzletág rendkívüli forgalomemelkedése főképpen a postautalványok és csekkek összegének nagymérvű növekedésével függ össze. A posta által kezelt pénzküldemények értéke az eddigi csúcserőrtéket képviseli. Meglepő emelkedés mutatkozott a csomagok forgalmánál is. A postahivatalok ebben a hónapban közel 3 millió csomagot vettek fel, ebből budapesti feladású volt 807.000 drb csomag. Kedvezően alakult a postatakarékpénztári betét forgalom is, mert a betétek száma 31.1%-kal, összege pedig 10.5 százalékkal volt több, mint az előző év októberében. A takarékos visszafizetések számánál 31.4%-os csökkenés, összegénél pedig 9.2%-os emelkedés jelentkezett. A nemzetközi postafor-galom alakulása is kedvező volt, mert az ajánlott levélpostai küldemények száma 46.5, a csomagoké pedig 30.9%-kal volt több, mint az előző év októberében. A nemzetközi távirófor-galom 10.3%-kal csökkent. A távbeszélő álló-

Le trafic de la poste. Les données suivantes se rapportent au trafic des services principaux en comparaison avec les résultats du mois dernier de l'année passée.

mások száma Budapesten 19-cel volt kevesebb, mint egy év előtt, a budapesti egységes távbeszélő hálózat környékbeli központjaihoz tartozó előfizetők száma azonban 426-tal emelkedett. A számlált helyi beszélgetések száma a budapesti egységes hálózatban 5.9%-kal csökkent az előző év október havához képest. A vidéki távbeszélő hálózatokban a számlált helyi beszélgetések száma 11.8%-kal emelkedett. A rádióengedélyesek száma 1 hónap alatt 6.192-vel emelkedett. A budapesti rádióengedélyesek száma október hó végén 229.839 volt.

A munkaegységekben kifejezett forgalom a f. évi október hónapban haladta meg első ízben a 100 millió munkaegységet (103.6 millió) és 10.7%-kal volt nagyobb, mint az előző év október havában. Legnagyobb emelkedés a postai üzletágnál mutatkozott (14.1%), ezt követi a rádió üzletág 9.6, a táviró 7.2 és a távbeszélő 5.2%-os emelkedéssel. A f. évi szeptember hónap-hoz képest a postai üzletág 8.1, a táviró 1.1, a távbeszélő 4.5 és a rádió üzletág 0.9%-kal, az összes forgalom pedig 6.2%-kal emelkedett. Az 1943. év első 10 havi munkaegységekben kifejezett forgalma 17.1%-kal volt több, mint az előző év ugyanezen időszakában.

Megnevezés	1000 darab, illetve 1000 pengő		1943 októberben 1942 októberhez képest több (+) kevesebb (-) %-ban
	1943 október	1942 október	
Közönséges levélpostai küldemény (feladás)	101.080	98.359	+ 2.8
Ajánlott levélpostai küldemény (feladás)	1.989	1.860	+ 6.9
Értéklevél és értékdoboz (feladás)	53	53	—
Kézi-, betét- és sommáscsomag (feladás)	2.957	2.759	+ 7.2
Postautalvány befizetés	1.988	2.033	— 2.7
Postatakarék és csekk befizetés	359.652	257.131	+ 39.9
Távirat (feladás)	815	734	+ 11.0
Számlált helyi távbeszélgetés	23.707	23.898	— 0.8
Kezdeményezett távolsági beszélgetés	1.640	1.530	+ 7.2
Távbeszélőállomás	189	182	+ 3.8
Rádióengedélyes	874	812	+ 7.6

Külföldi szemle.

Auslandschau. — Revue étrangère.

A német előfizetői távgépírószolgálat tíz esztendeje (1933 október — 1943 október.)

A legújabb gyírtávírórendszerek nagy teljesítményei ellenére az első világháborút követő esztendőkből a távírószolgálat területén bizonyos fokú visszaesés mutatkozott. Ezt a visszaesést a távbeszélő és a rádió minden képzeletet felülmúló, nagyarányú fejlődése okizta. A távírószolgálat fejlődését a távbeszélő és különösen a képtávíró talán végleg megakasztotta volna, ha időközben nem találtak volna fel egy olyan eszközt, amely az újkori gazdasági élet követelményeinek minden eddiginél jobban megfelel.

Az említett cél elérésére egy olyan szolgálati ágat kellett megteremteni, amelynél a távírógépet ügyszólván a nagyközönség kezébe adják úgy, hogy a szolgálatot igénybevevő felek közleményeiket egymás között, a távbeszélőhöz hasonlóan, nem élőszóval ugyan, de írásban saját maguk cserélhetik ki. És éppen ez az írásheliség az új szolgálat legnagyobb előnye és egyben vonzóereje.

A német birodalmi posta idejében ismerte fel az előfizetői távgépírószolgálat nyújtotta előnyöket és a szolgálat megteremtéséhez szükséges intézkedéseket azonnal folyamatba tette. Ugyanúgy, ahogyan a távbeszélőnél egy egészen egyszerű, könnyen kezelhető készüléket bocsátottak az előfizetők rendelkezésére, a tervezett új szolgálatnál is olyan távírókészülékről kellett gondoskodni, amelyet az előfizető minden különösebb előképzettség nélkül maga kezelhet és így abban a helyzetben van, hogy írásbeli közleményeit a vele összeköttetésben álló félnek saját maga tudja továbbítani. Ennek a követelménynek minden tekintetben megfelelt az amerikai Kleinschmidt távírókészüléke. A készülék alakja a közönséges irodai írógéphez hasonlított és kezelése is éppen olyan egyszerű volt, mint az irodai írógépeké, azaz különösebb előképzettséget nem igényelt. Mint hogy ez a készülék műszaki kivitelezése szempontjából és az amerikai alkalmazásánál szerzett gyakorlati tapasztalatok alapján az említett célra minden tekintetben megfelelőnek bizonyult, a német birodalmi posta által életbeléptetendő előfizetői távgépírószolgálatnál előnyeivel fogva mint egyedüli készülék jöhetett tekintetbe.

A keresett készülék tehát a német postának most már rendelkezésére állt. Ez azonban még nem volt elég. A vezetékhalózatot is a tervezett új szolgálat követelményeinek megfelelően

kellett megteremteni. Az új szolgálat ugyanis az előfizetők részére csak akkor nyújt értékes előnyöket, ha a kívánt összeköttetéseket lehetőleg várakozási idők nélkül hozza létre. Ennek a feltételnek a biztosítása céljából a birodalmi posta kellő előrelátással már idejében olyan intézkedéseket tett folyamatba, hogy a birodalmi területét behálózó távbeszélőkábelekben meglévő számtalan összeköttetést a távíró, nevezetesen a távgépíró céljaira lehessen felhasználni és egy négyvezetékes összeköttetésen 18 távíró összeköttetést lehessen biztosítani.

Ez intézkedésekkel az előfizetői távgépírószolgálat összes előfeltételei adva voltak és a német birodalmi posta most már abban a helyzetben volt, hogy a német gazdasági életnek egy korszerű és teljesítőképes előfizetői távgépíróhálózatot bocsásson rendelkezésére. Magától értetődik, hogy az automata távbeszélőnél szerzett gazdag tapasztalatokat a német posta a távgépírószolgálatnál is már kezdettől fogva igyekezett gyümölcsöztetni. E törekvések eredményeképp a német igazgatás volt az első, amely az előfizetői távgépírószolgálatot mindjárt kezdetben automatikus üzemművel valószínűsítette meg.

Az automata üzemmű távgépírószolgálat megszervezésénél elsősorban azt kellett megfontolás tárgyává tenni, hogy a távbeszélőhálózat meglévő áramköreit miképpen lehetne az új szolgálat szempontjából hasznosítani. Ez gyakorlatilag különösebb akadályt nem jelentett volna. Különleges kapcsolóberendezés tette volna lehetővé azt, hogy a távbeszélőelőfizető áramkörét felváltva hol távbeszélgetéseinek lebonyolítására, hol távgépíróösszeköttetések létesítésére használja fel. A távbeszélőáramkörök felhasználásának azonban számos hátránya van, legfőképpen az a körülmény, hogy az áramkörök túl hosszú ideig vonják el eredeti rendeltetésüktől. Ennél a megoldásnál természetesen a távgépírószolgálatért a teljes távbeszélő díjakat kellett volna felszámítani. Az angol, a belga és a holland távgépírószolgálatot még a háború előtt ezen az alapon valószínűsítették meg. A német posta gondos és alapos vizsgálódások és az összes lehetőségek mérlegelése után úgy döntött, hogy a távgépírószolgálat céljaira mindjárt kezdetben egy önálló távíróhálózatot bocsát az előfizetők rendelkezésére, hogy a távbeszélőszolgálatra vonatkozó kezelési utasításoktól és díjszabásoktól a lehetőséghez képest függetlenül töltsék be hivatását.

Igy jött létre a német posta előfizetői távgepirószolgálat, amely az előfizetők részére tetszőszerinti időtartamra közvetlen táviróösszeköttetések létesítését, továbbá az előfizetők táviratának a távgepiróösszeköttetések útján történő feladását és kézbesítését teszi lehetővé. Megfizethetetlen előnye ezenkívül a távgepirószolgálatnak, — és ez az előny különösen a távbeszélővel történő összehasonlítás alkalmával domborodik ki —, hogy az üzeneteket a rendeltetési állomáshoz még akkor is továbbítani lehet, ha a kezelőszemélyzet nem is tartózkodik ott.

Az előfizetői távgepirószolgálat megtervezésének és kifejlesztésének alapja a német kábelhálózat volt. Vezetéktechnikai szempontból a távgepiróhálózat kérdését, a távirószolgálatban szerzett előnyös tapasztalatok alapján, hangfrekvenciás táviróberendezésekkel (úgynevezett WT-berendezésekkel) lehetett gyakorlatilag megoldani. Ez anélkül is sikerült, mert a német hangfrekvenciás táviróhálózat, kiterjedés és üzembiztonságát tekintve Európában az első helyet foglalja el.

A német távgepiróhálózat szervezetének tartópillérei a gócközpontok és a közvetítőközpontok. Minden egyes közvetítőközpont a legközelebbi gócközpontoz csatlakozik. A gócközpontok egymással közvetlen összeköttetésben állnak. A helyi forgalmat a közvetítőközpontok, a távolsági forgalmat a gócközpontok bonyolítják le. A gócközpontok egyúttal a szomszédos országokkal való nemzetközi forgalom lebonyolítására is szolgálnak.

Az előkészítő munkálatok befejezése után, 1933. október 1-én Berlin és Hamburg között egy kísérleti távgepiróösszeköttetést helyeztek üzembe, amely azonban csak korlátozott számú előfizető kiszolgálását tette lehetővé. Egyidejűleg megindultak a kísérletek az automatikus üzemű távgepirószolgálat terén is és a szerzett tapasztalatok figyelembevételével megteremtették az alapját a tervezett nagyszabású előfizetői távgepiróhálózatnak. A kísérletek kielégítő eredménye alapján 1935. július 14-én Dortmundban már a harmadik távgepiróközpontot helyezték üzembe és ezzel az új szolgálatot átadták a közhasználatnak. A szóbanlévő három távgepiróközpontot gócközpontnak rendezték be, amelyeknek a hozzájuk bekapcsolt előfizetők kiszolgálásán kívül még az volt a feladatuk, hogy a később bekapcsolandó közvetítőközpontok forgalmát is lebonyolítsák. Így történt azután, hogy még az 1935. évben Dortmund gócközpontoz Düsselldorf, Essen és Köln közvetítőközpontot, Verlin gócközpontoz Magdeburgot, Hamburg gócközpontoz pedig Bremen közvetítőközpontot kapcsolták be. Az 1936. évi

olimpiai játékok alkalmából Nürnbergben egy újabb gócközpontot rendeztek be, amelyhez München közvetítőközpontot kapcsolták. Ezzel az intézkedéssel a délnémetországi területek részére is lehetővé vált, hogy az előfizetői távgepirószolgálatba bekapcsolódjanak.

A távgepirószolgálat németországi fejlődésével egyidejűleg a birodalommal szomszédos országokban is megindultak az új szolgálat megteremtésére irányuló munkálatok. Így rövid idő leforgása alatt a német távgepiróelőfizetők részére megnyílt a lehetőség, hogy a svájci, németalföldi, dániai és újabban a magyarországi előfizetőkkel távgepiróösszeköttetések útján érintkezzenek. Az ezekkel az országokkal való forgalmat különleges távolsági munkahelyeken bonyolítják le, amelyek a szóbanlévő országhoz legközelebb fekvő német gócközpontban vannak berendezve.

A birodalomban ezidőszent a következő távgepiróközpontok vannak üzemben:

a) a birodalom területén

Berlin, Hamburg, Dortmund, Frankfurt (Main), Leipzig és Nürnberg gócközpontok, továbbá Breslau, Kattowitz, Danzig, Königsberg (Pr), Magdeburg, Hannover, Bremen, Braunschweig, Kiel, Düsseldorf, Essen, Köln, Saarbrücken, Chemnitz, Dresden, Erfurt, München, Wien, Graz, Linz (Donau), Augsburg és Stuttgart, valamint a Cseh-morva védnökségben Prága és Brünn közvetítőközpontok;

b) a keleti területeken

Riga közvetítőközpont;

c) a megszállt területeken

Amsterdam, Brüsszel és Párizs közvetítőközpontok.

A német táviróközpontok között ezidőszent körülbelül 500 áramkör biztosítja az összeköttetést, a bekapcsolt előfizetők száma pedig mintegy 3000-re tehető.

Még az 1943. költségvetési évben a következő új távgepiróközpontok üzembehelyezését tervezik: Kassel, Mannheim, Stettin, Koblenz, Cottbus, Posen, Varsó, Krakkó, Aussig és Villach.

A német távgepiróelőfizető állomása bekapcsolásáért a berendezés tényleges költségeit téríti meg, belépési díjat a német díjzabás nem ismer. A vezeték és a készülék fenntartásáért, illetőleg karbantartásáért havinként esedékes alapdíjat, a létesített távgepiróösszeköttetésekért pedig a távolságnak és az időtartamnak megfelelő levelezési díjat kell fizetni. A létesített összeköttetések díjazását önműködő számlálóberendezés végzi. E célból a helyi díjzabás kívül különböző távolsági díjzabások vannak rendszeresítve, 0.60 márkától 1.80 márkáig terjedő díjzabásokkal. A számlálókészülék az összeköttetés időtartamát

mának és a díjvönek megfelelő egységeket mutat. Ennélfogva az összes díjakat egy bizonyos egység többszörösében kellett megállapítani. Ez az egység Németországban 10 pfennig. A számlálás két részből áll. A művelet első részében az automatikus számlálóberendezés az első három percért járó díjösszeget, második lépésként pedig a 0.10 márkás díjegységnek megfelelő és az összeköttetés időtartama és a díjv szerint alakuló díjat rögzíti le. A helyi forgalomban az időtartam mérése, — a távolsági forgalommal ellentétben —, három percenként történik, mert a helyi forgalomban a háromperces összeköttetés díja éppen a fentemlített 0.10 márkás díjegységnek felel meg. A távolsági forgalomban az időtartam mérése és számlázása a különböző díjvövekhez igazodik.

A nemzetközi távgépíróforgalmat, mint már említettük, távolsági munkahelyeken bonyolítják le, amelyek a rendeltetési országhoz legközelebb fekvő gócközpontban vannak berendezve. A német távgépíróelőfizetők a berlini távolsági munkahely útján a Cseh-morva védnökséggel, a hamburgi távolsági munkahely útján Dániával és Norvégiával, a nürnbergi távolsági munkahely közvetítésével pedig Magyarországgal és Svájjal kérhetnek összeköttetést. A távolsági munkahelyek kézikapcsolásúak, hogy az

egy-egy országok különböző távgépírórendszerei és egymástól eltérő díjszabása folytán előállható nehézségek, amelyek automatikus üzemenél egyébként elkerülhetetlenek volnának, kiküszöbölhetők legyenek. A kézikapcsolás ellenére a várakozási időket a lehető legkisebbrre sikerült leszorítani.

A nemzetközi távgépírószolgálat díjait, a német belföldi díjszabáshoz hasonlóan, egy ugyanolyan távolságú és időtartamú távbeszélgetés díjának felében állapították meg.

A távgépírószolgálatban rejlő korlátlan lehetőségeket felismerve, a német postaigazgatás már a táviró nemzetközi tanácsadó bizottságának (CCIT) 1934. évi prágai és 1936. évi varsói értekezletén, sőt ezen túlmenően az 1938. évi kairói világkonferencián a távgépírószolgálat kérdését állandóan napirenden tartotta és annak érdekeit megfelelő nyomatékkal képviselte. A távközlés mai helyzetét és jövő kilátásait tekintve kétségtelennek látszik, hogy az előfizetői távgépírószolgálat a háború után mind belföldi, mind külföldi viszonylatban jelentős szerepet fog játszani, mint ahogyan a háborús esztendőök alatt is a hadseregnek és a gazdasági életnek megfizethetetlen szolgáltatásokat tett. (Die Deutsche Post 1943:26.)

Baldás Barna

Érdekes kérdések.

Interessante Fragen. — Questions intéressantes.

Ujabb pályatételünk:

12. X. arra való hivatkozással, hogy ő Y-nak örököse, adatszolgáltatási kérelemmel fordul a m. kir. postához és kéri, hogy az örökhagyó címére érkezett csomagküldemények adataira nézve a m. kir. posta nyújtson felvilágosítást. X. előadja, hogy a hagyatéki eljárás még jogerősen befejezve nincs, s örökösi minőségét a haláleset-felvételi ívvel valószínűsíti. Az adatszolgáltatás iránti kérelem teljesíthető-e?

Pályázati határidő: 1944 január 31. A pályázati feltételek azonosak lapunk f. évi 1. számában közölt 1. pályatételünk (46. oldal) feltételeivel.

*

Lapunk 10. számában

pályázatot hirdettünk érdekes kérdésekre.

Erre a pályatételünkre ismét felhívjuk olvasóink figyelmét abból az alkalomból, hogy a pályázati határidőt 1944 január 31-ig meghosszabbítottuk.

Elmélet — Gyakorlat.

Theorie — Praxis. — Théorie — Pratique.

26. A hivatalvezetőnek van-e joga oszthatatlan tartalmú csomagoknál a burkolat súlyának megfelelő — és a 20 kg-os súlyhatáron felüli — súlytöbbletet kivételesen engedélyezni?

Nincs.

Az A. 1. Szab. 45. §. 1. pontjában foglalt kivételektől eltekintve a csomagok súlya a bel-földi forgalomban 20 kg-ot nem haladhat meg. Ennél nehezebb csomagot tehát felvenni nem szabad.

Kivételesen és közérdekből — többnyire meg-

határozott időre — a K. K. M. (postavezér-igazgatóság) engedélyt adhat 20 kg-on felüli súlyú csomagok felvételére is. (Pl. kiállításokra stb. szánt csomagok.) (Beküldött kérdés.)

27. A szabálytalanul, illetőleg tévedésből felvett és továbbított 20 kg-on felüli súlyú portós csomagok súlydíját a kézbesítéskor hogyan kell megállapítani?

A 20—55 kg. súlyú csomagokra megállapított díjtételek szerint.

(Beküldött kérdés.)

A magyar posta múltjából.

A magyarországi posta első történetirója.

(Schedius Lajos egyetemi tanár.)

Száznegyven éve annak, hogy postatörténelmünk első érdemes munkásának, Schedius Lajos egyetemi tanárnak postatörténelmi kis dolgozata megjelent. Kevesen tudják ezt ma már; akik tudják sem tartják elég jelentősnek e fordulóra való emlékezést, pedig esemény volt a 19. század elején az, hogy nemcsak a magyarországi posta történetéről alkothattak képet maguknak a szakemberek, hanem e nagymúltú intézmény világtörténelmi fejlődését is megismernették Cyrus perzsa király korától kezdve. — Schedius 1768. évben Győrött született, kiváló nevelésben részesült. Egyetemi tanulmányait külföldön végezte s elég fiatalon a pesti egyetemen Dugonics András kartársa volt. A nagy tudású, sokoldalúan képzett ifjú, Kármán, Kazinczy, Kisfaludy baráti köréhez tartozott s irodalmi munkálkodásai is ismertté tették nevét. A magyar nyelv pallérozásán dolgozó Kelemen-féle színjászok társaságának első dramaturg-igazgatója volt.

Cristian-Crusius, a bécsi kocsiposta főexpedíció ellenőr-postatisztje, a tudományos körökben jól ismert pesti professzorhoz fordult, hogy Magyar- és Erdélyországról kiadandó ötkötetes munkájához írja meg a posta fejlődéstörténetét. Schedius szeretettel fogott e munkához s dolgozata 1804. évben német nyelven jelent meg a Post Lexikon-ban ezzel a címmel: Kurze Uebersicht des Postwesens in Ungern und Siebenburgen.

Rövid áttekintés ez a kis munka, mely nagy lépéssel halad át a magyarországi posta történetének fontosabb állomásain; inkább csak általános vonásokat jelöl, — és mégis

érdekes képét adja a posta fejlődésének. A hazai posta alapjait Szent László és Kálmán király decretumaiban találja meg s ezidőtől vezeti az olvasót II. József koráig.

Schedius alaposan ismerte korának külföldi szakirodalmát, ezekből merített. Nálunk ugyanis idevonatkozó dolgozat még nem volt, így az úttörő magyar postai szakirodalom első hivatott munkása ő volt. Sajnos eredeti forrástanulmányokat, okleveles anyagot nem használt.

Ma már sok idő telt el Schedius kis munkája óta. Az újabb történetkutatás eredményei részben túlszárnyalták dolgozatát, de becsületes törekvését, úttörő munkáját nem szabad elfelejtenünk. És azt sem, hogy későbbi postás szakíróink Schedius kis munkáját — mint megbízható alapot — nem nélkülözték munkálkodásuknál. (Benzédy Sigmond 1840. évben, Böszörményi Kálmán 1878. évben.)

A tudós professzor a földrajz tudományt is felette kedvelte. Említésre érdemes Blaschnek mérnökkel készített és 1833. évben kiadott postatérképe. A 19. század elején már nem egy figyelemreméltó kartografiai munka jelent meg Pesten, Schedius azonban tudományos felkészültséggel összeállított tökéletesebb térkép készítésére gondolt s éveken át levelezett korának kiváló matematikusaival, mérnökeivel, csillagászaival s így jött létre az első tudományos igényeket kielégítő postatérképe 1833. évben. E kiadásnak egyik szép és jókarban tartott példányát sikerült megszerezni a postamúzeum számára.

Schedius egész földi pályája a komoly tudományos munka útján haladt. Sokat dolgozott, cikkei, egyre-másra jelentek meg a magyar és külföldi szaklapokban. A mellett lelkesen ösztönzött, fíradhatatlanul buzdított ott, ahol magyar kulturális megmozdulást látott. Erdemeinek elismeréséül I. Ferenc, királyi tanácsossá nevezte ki s egy művészi arany-szelencével ajándékozta meg.

Eredményekben gazdag munkás életét 1847. évben fejezte be Budán, mint a Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy-társaság érdemes és megbecsült tagja.

Arcképét régi folyóiratokból most kutattuk fel s beszerezzük a postamúzeum arcképsorozata számára, hogy tiszteletreméltó alakját magunk elé idézhessük.

Nyolcvanéves a magyarországi mozgóposta. 1863. évi március 1-én a bécsi pályaudvarról elindult Pestre az első sárgaszínre mázolt mozgópostakocsi, két oldalán fekete-színű kettéfejtű sással s K. K. Post-Amt felirattal. És ezidőtől kezdve mindennap osztrák postások jelentek meg a mai nyugati pályaudvar elődjé, az akkor ú. n. cs. kir. osztrák államvasúttársaság indóházában.

Naponta két mozgóposta indult Bécsből, reggel a Wien—Pesth No 11., este a Wien—Pesth No 10. — Pestről reggel a Pesth—Wien No 11., az esti órákban a Pesth—Wien No 10. E mozgóposták rovatolási utasítását 1863. évi február 16. keltezéssel küldték meg a pesti k. k. Post

Direction-nak, az utasítás egy könyvmatos példánya nemrég került a postamúzeum tulajdonába.

1868. évi február 15-ig közvetítették osztrák postások a bécsi vonal postaküldeményeit; az átvétellel járó rendkívüli munka közepette ugyanis csak akkor kerülhetett sor arra, hogy a mozgópostaszolgálat is megszabaduljon az idegen vezetéstől. — Ebben az évben e mozgóposták az 1. és 2. számot kapták.

Még ugyanez évben megszervezték a pesti mozgópostafőnökséget, mely a „London“ fogadóban erre a célra bérelt helyiségében működését nyomban megkezdette. A mozgópostafőnökség első éveire vonatkozólag eddig nem találtam adatokat, 1871. évben azonban már Haspélyi Zsigmond gondnok-vezető mellett Frivisz Károly ellenőr és 51 postatiszt, 14 járulnok tevékenykedik. A mozgópostákat ugyanis évről-évre szaporították: 1869. évben létesült a Pest—Báziás 3—4, Pest—Gyulafehérvár 5—6, 1870. évben a Budapest—Prágerhof 7—8, 1871. évben a Budapest—Kassa 9—10.

Az első magyar mozgóposta bélyegzője téglány alakban, kelet nélküli kétsoros szöveggel a következő volt:

1. sz. M. K. MOZGÓ
POSTA HIVATAL

A többi mozgóposták bélyegzői szintén kelet nélküli, de már kettős körrel készültek. Sajnos, az első bélyegzők nem maradtak ránk, még bélyegzőlenyomataikat is alig ismerjük.

Dr. Monus Ferenc

Könyvszemle.

Buchbesprechungen. — Revue des livres.

Bélyegelőtti levelek és azok lebelűzése. Irta Térfi Béla. Kiadja a Levélbélyeggyűjtők Első Hazai Egyesülete Budapest 1943.

A postatörténetírásnak új segédtudománya támadt, a régi postabélyegzőnyomatok oknyomozó kutatásával. — A 18—19. században postára adott leveleknek kezdetleges vésésű bélyegzővel való lebelűzése, e bélyegzéseknek felkutatása, ismertetése és tanulmányozása a gyűjtőknek most kedvenc időtöltés, — a postatörténettudománynak pedig jelentős adathalmaz. A régi postahivatalokra vonatkozó és eddig ismeretlen vagy eddig fel nem derített adatokra mutat rá ez a tudomány, mert ma már — az.

Ausztriában értékes szakművek foglalkoznak ezzel a kérdéssel, nálunk az úttörés tiszteletreméltó nagy munkáját Térfi Béla ny. miniszter vállalta, aki több évtized óta búvárolja ezt

az ismeretlen világot s a különféle levéltárakban őrzött eredeti leveleken látható bélyegzőlenyomatokat, most megjelent szép könyvében a tudós lelkiismeretességével tárja elénk.

A munka anyaga igen gazdag: 1750-től, a postabélyegzők valószínű használatának kezdő idejétől, az 1850. évig, a postabélyeg rendszerezéséig több mint 1500 különböző rajzú, érdekesebbnél-érdekesebb vésésű bélyegzőlenyomatot ismertet. Sikerült képekből látjuk a bélyegzők fejlődését, azok sokféle változatait. Térfi könyve tanít meg arra, hogy a tokaji postahivatal használata az első bélyegzőt 1752. évben. (Kumpf-Mikuli osztrák szakíró azt az állítását, hogy a kassai postahivatal már 1749. évben használt postabélyegzőt Térfi tartózkodással fogadja.)

Igen értékes teszi Térfi munkáját, hogy első betekintésre megtudjuk állapítani azt, hogy valamelyik postahivatal mikor létesült, s időközben megszűnt-e?

A II. fejezet a bélyegelőtti levelek feladá-

sára, bérmentesítésére, külső kiállítására stb. vonatkozó főbb postai utasításokat ismerteti. Olyan régi feledésbe ment rendelkezéseket közül itt, melyek ismeretének hiányában, most látjuk csak a 17—19. századból ránk maradt levelek feljegyzései, rejtélyként meredtek felénk, míg Térfi könyve után tisztán látjuk a rég porrá vált kezek feljegyzéseinek értelmét.

A mű röviden összefoglalja a magyarországi posta történetét is, mely szervezésen össze-

függ az óriási anyaggal. Az 1750—1850-ig használatban volt postautakról pedig, nélkülözhetetlen térképet ad.

Szerencsés kézzel összeállított olyan tárháza ez a könyv a vonatkozó ismereteknek, hogy annak szükségességét nemcsak a speciális gyűjtő, de a szakember is elismeri. Örömmel írjuk le, hogy postai szakirodalmunk kitűnő, hézagpótló munkával szaporodott.

Dr. Monus Ferenc.

EGYESÜLETI ÉLET.

Kiss István †

November hó 3-án hosszas, súlyos betegség után elhunyt Kiss István postafőigazgató, a soproni postaigazgatóság vezetője.

1884-ben Gyönkön született. Középiskoláit a kecskeméti református gimnáziumban, jogi tanulmányait a kecskeméti jogakadémián végezte. Ugyanitt tett államtudományi államvizsgát.

1907-benapidijas fogalmazóként lépett a posta szolgálatába. Hivatali pályáját végig Sopronban töltötte el. 1909-ben nevezték ki fogalmazóvá, 1912-ben segédtitkárrá, 1918-ban titkárrá. Igazgató 1935-ban lett, főigazgatói címet és jellegét 1939 decemberében kapott, tényleges főigazgatóvá 1941 június 30-án nevezték ki.

Az igazgatóság személyzeti és vizsgálati osztályán működött előadóként és sok éven át volt kerületi biztos. Ezután a táviró- és távbeszélő, majd a járatú osztályt vezette. 1938-tól a személyzeti osztály vezetőjeként az igazgatóság vezetőjének állandó helyettesítésével bízták meg. 1940 december 1-én vette át az igazgatóság vezetését.

Végtelenül megnyerő modorú, kedves egyénisége miatt nemcsak hivatalában, hanem a város társadalmi életében is nagyon népszerű volt. A pápai református egyházmegye világi tanácsbírája, a soproni református egyházközségnek presbitere, a Soproni Vívóklubnak elnöke volt, de más egyesületekben is élénken tevékenykedett.

Temetése a november 5-én Sopronban történt búcsúztatás után 7-én délután volt Kecskeméten. A posta nevében Sopronban dr. Rátz Alfons és Fejér Lajos főigazgatók búcsúztatták, Kecskeméten ismét Fejér Lajos mondott utolsó Istenhozzádot.

Kitüntetés. Kormányzó Ur Ó Főméltósága újabban a következő kartársainknak adományozta a Nemzetvédelmi Keresztet:

Kismányoky Károly postafőigazgatónak, dr. Kovács József ny. postafőigazgatónak, Horváth Béla postaigazgatónak, Kantek Imre postaigazgatónak, Kisfalvy Alajos postaműszaki igazgatónak, dr. Csorba Ferenc postatanácsosnak.

Megbízás. Dr. Szabó Gusztáv postaigazgatót a kolozsvári postaigazgatóság marosvásárhelyi kirendeltségének vezetése alól kérelmére felmentették és helyette dr. Dely Ferenc postatanácsost bízták meg a kirendeltség vezetésével.

Nagy István postaműszaki tanácsost megbízták a Helyközi és József távbeszélő központ vezetésével.

Tekeversenyünk. A Lakatos Gyula vendéglőjében levő tekepályán október 28-án tartottuk a szokásos évi férfi egyéni tekeversenyünket, október 30-án pedig a jogász-mérnök csapatversenyre, a női egyéni és a női tréfás versenyre került a sor.

A férfi egyéni versenyen 24-en indultak. Ez a szám majdnem teljesen megfelel a múlt évi 25 főből álló mezőnynek.

A verseny mindvégig nagyon érdekes volt, mert a helyezések fej-fej melletti küzdelemben alakultak ki.

A három menetben tett kilenc dobás legjobb eredménye 21 fa volt a múlt évi 20-szal szemben. 21 fát két játékosunk: Dr. Telbisz és Tamás kartársaink értek el, akik így holtversenybe kerülve, rádobásokkal döntötték el a győztes helyezés kérdését. A rádobás is igen izgalmas volt, mert két menet itt is holtversennyel végződött s csak a harmadik menet döntötte el a versenyt. A végeredmény a következő:

- I. Dr. Telbisz Ráfael 21 fával,
- II. Tamás Ferenc 21 fával,

- III. Mazurek Ernő 20 fával,
- IV. Gyapay Árpád 18 fával,
- V. Dr. Szabó Tivadar 17 fával,
- VI. Ocskay Szilárd 17 fával.

A verseny második része a jogász-mérnök csapatversennyel kezdődött Mazurek Ernő jogász és Gyapay Árpád mérnök csapatkapitányok vezetésével.

A jogászcsoport Mazurek Ernő, dr. Kalmár István, dr. Voit László, Medveczky Kálmán, dr. Ernyey László, dr. Tábori Miklós, dr. Kemény Miklós és dr. Szabó Tivadar, a mérnökcsapat Gyarmathy Béla, Gyapay Árpád, dr. Telbisz Ráfael, Vályi Kálmán, Tamás Lajos (Nagyvárad), Bondár János, Ambrus István és Ocskay Szilárd összeállításban szerepelt.

A mindvégig izgalmas versenyt ezidén 61:51 arányban a mérnökcsapat nyerte meg a múlt évi 45:41 arányú jogász győzelemmel szemben.

A hölgyek egyéni versenyében Gyapay Árpádné, dr. Gyulay Andorné, Hanák Sári, dr. Kökény Sándorné, dr. Mecsery Sándorné, dr. Szabó Tivadarné és dr. Telbisz Ráfaelné indult.

E verseny csúcsteljesítménye 19 fa volt a múlt évi 15-tel szemben s így itt nagyarányú javulásról számolhatunk be.

- I. Dr. Kökény Sándorné 19 fával,
- II. Dr. Mecsery Sándorné 16 fával,
- III. Dr. Telbisz Ráfaelné 16 fával.

A versenyek sorozatát ezidén is a hölgyek tréfas versenyre fejezte be ugyanazon indulókkal, mint egyéni versenyükben.

Az itt elért csúcsteljesítmény teljesen egybevágott a múlt évi 11 fával.

- I. Hanák Sári 11 fával,
- II. Dr. Mecsery Sándorné 11 fával.

A helyezettek, valamint a csapatverseny győztesei szép tiszteletdíjat kaptak.

A Budapest 72. hivatal bemutatása.
Mint ismeretes, a Budapest 72. számú levélirányító postahivatal átalakítása a közelmúltban befejeződött. A korszerűsített hivatalt és annak gépi berendezéseit ismertető albumot tagjaink már kézhez kapták. Részint éppen ennek az ismertető füzetnek a nyomán

általános érdeklődés nyilvánul meg a felújított hivatal iránt. Ezt az érdeklődést akarjuk kielégíteni azzal, hogy a hivatal berendezését bemutattuk tagjainknak. F. évi december hó 13-án és 14-én délután 5 órakor dr. Magos Győző tanácsos és Gergely László mérnök kartársaink vezetik végig az érdeklődőket a hivatalban. A bemutatóra tagjaink külön meghívót kapnak. A meghívóhoz csatolt válaszlapon mindenki közölheti, hogy melyik napon óhajt résztvenni a bemutatón.

Gyászünnepély. A Postás Kari Szövetség rendezésében a m. kir. posta személyzetének képviselői november 4-én a Szervita Atyák templomában az elhunyt postás kartársak emlékezetére gyászistentiszteleten vettek részt, utána pedig a főposta épületének falán lévő postás hősi emlékműre koszorút helyeztek. Az emlékmű előtt Németh István hivatali igazgató, az Országos Postás Kaszinó elnöke mondott gyászbeszédet.

A Jóléti alapítvány felhívása. A gondozó szolgálat megindításával kapcsolatban már felhívtuk a posta személyzetét arra, hogy az érdekeltek minden szociális támogatás (segélyezés, családvédelmi, postamesteri önállósítási és házassági kölcsön, valamint természetbeni segélyezés) iránti kérelmüket a m. kir. postaszemélyzet jóléti alapítványának területileg illetékes hivatali gondozó kirendeltségénél adják be.

Mint hogy sok kérelem érkezik közvetlenül az alapítvány budapesti kezelési bizottságához, a jóléti alapítvány ismételten felkéri az érdekelteket személyzetet, hogy kérelmeiket mindig a területileg illetékes hivatali gondozó kirendeltséghez küldje, mert csak így biztosítható azoknak idővesztés nélküli tárgyalása. Amely hivatalnál gondozó kirendeltség nincsen, ott a kérvényt a hivatali főnökség útján kell a területileg illetékes hivatali gondozó kirendeltséghez eljuttatni.

Könyvtár. Könyvtárunk újabban ismét több érdekes és korszerű könyvvel gyarapodott. *Könyvtári órák minden szerdán délután 17—19 óra között vannak.*

SZERKESZTŐSÉG:

XII., KRISZTINA-KÖRÚT 12. II. 220. TÁVBESZÉLŐ: 150—597.

MŰSZAKI KÖZLEMÉNYEK: (Társszerkesztő)

XI., VÁSÁRHELYI PÁL-U. 4/6. TÁVBESZÉLŐ: 258—280.

KIADÓHIVATAL:

XII., KRISZTINA-KÖRÚT 12. IV. 432. TÁVBESZÉLŐ: 156—841.

Előfizetési ár évi 10 P. Postai alkalmazottaknak évi 5 P.

Felelés kiadó: DR. LUKÁSZ ALFONZ m. kir. postatanácsos.